

# WYMAGANIA EDUKACYNE HISTORIA, KL. V

| WYMAGANIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PODSTAWOWE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | PONADPODSTAWOWE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: koczowniczy i osiadły tryb życia, pięściak</li> <li>• opisuje różnice między człowiekiem pierwotnym a współczesnym</li> <li>• potrafi wyjaśnić, jakie korzyści daje człowiekowi umiejętność uprawy ziemi i hodowli zwierząt</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego narzędzia metalowe są lepsze od kamiennych</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: pięściak, hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, rewolucja neolityczna, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza</li> <li>• przedstawia, skąd wywodzą się praludzie, opisuje życie ludzi pierwotnych</li> <li>• charakteryzuje epoki kamienia, brązu i żelaza</li> <li>• wyjaśnia znaczenie nabycia umiejętności wskrzeszania ognia przez człowieka</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: cywilizacja, kanał nawadniający, kodeks</li> <li>• wyjaśnia, jaką funkcję mogą pełnić rzeki w życiu człowieka</li> <li>• wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii</li> <li>• wyjaśnia zasadę oko za oko, ząb za ząb</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: cywilizacja, Mezopotamia, Bliski Wschód, Babilonia, Sumerowie, kanał nawadniający, kodeks, pismo klinowe, zikkurat, podatki</li> <li>• samodzielnie wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii, Tygrys, Eufrat, Ur, Babilon</li> <li>• wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: piramida, faraon</li> <li>• wskazuje na mapie: Egipt oraz Nil</li> <li>• opisuje wygląd piramid</li> <li>• porównuje wygląd hieroglifów i pisma współczesnego</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: faraon, politeizm, piramidy, hieroglify, mumifikacja, sarkofag</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym</li> <li>• wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna</li> <li>• przedstawia dawne i współczesne sposoby wytapiania żelaza</li> <li>• wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia</li> <li>• wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej</li> <li>• wskazuje szlaki, którymi ludność zasiedliła różne kontynenty</li> <li>• wyjaśnia pojęcie ewolucji</li> <li>• charakteryzuje kierunki ewolucji człowieka</li> <li>• porównuje poziom cywilizacyjny ludzi w różnych epokach</li> <li>• opisuje rolę wielkich rzek w rozwoju rolnictwa, handlu i komunikacji</li> <li>• charakteryzuje i podaje przykłady państw-miast z terenu Mezopotamii</li> <li>• wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa w życiu społecznym</li> <li>• objaśnia różnicę między prawem zwyczajowym a skodyfikowanym</li> <li>• tłumaczy, w jaki sposób powstawały pierwsze państwa</li> <li>• przedstawia kraje leżące obecnie na obszarze dawnej Mezopotamii</li> <li>• – wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii</li> <li>• wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju cywilizacji egipskiej</li> <li>• przedstawia strukturę społeczną Egiptu</li> <li>• podaje przykłady bogów i charakteryzuje wierzenia Egipcjan</li> <li>• wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny</li> <li>• opisuje, w jaki sposób wznoszono piramidy</li> <li>• opisuje etapy pochówku faraonów</li> <li>• charakteryzuje najbardziej znane przykłady sztuki egipskiej (Sfinks, Dolina Królów, grobowiec Tutenchamona,</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej</li> <li>opisuje zakres władzy faraona</li> <li>przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: Tora, Żydzi, Dekalog</li> <li>wymienia najważniejsze postaci biblijne związane z dziejami Żydów</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: judaizm, Tora, Jahwe, Dekalog, Mesjasz, synagoga, Mesjasz, Ziemia Obiecana, Arka Przymierza, monoteizm, prorok, Świątynia Jerozolimska</li> <li>wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem</li> <li>przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: pismo obrazkowe, hieroglify, alfabet, pismo alfabetyczne</li> <li>wyjaśnia, do czego służy pismo</li> <li>charakteryzuje polskie pismo jako przykład pisma alfabetycznego</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: papirus, tabliczki gliniane, pismo obrazkowe, pismo klinowe, Fenicjanie, pismo alfabetyczne, alfabet łaciński</li> <li>wyjaśnia, w jaki sposób umiejętność pisania wpłynęła na dalsze osiągnięcia człowieka</li> <li>porównuje pismo obrazkowe i alfabetyczne</li> <li>wyjaśnia związek między wynalezieniem pisma a historią i prehistorią</li> <li>omawia przyczyny wynalezienia pisma</li> <li>przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: demokracja, zgromadzenie ludowe</li> <li>przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd greckiego polis i życie w nim na przykładzie Aten</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: Hellada, Hellenowie, polis, demokracja, zgromadzenie ludowe, akropol, agora</li> <li>wskazuje na mapie: Grecję, Ateny</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminu demokracja i charakteryzuje demokrację ateńską</li> <li>przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: danina, sojusz</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: danina, sojusz, hoplita, falanga</li> <li>wskazuje na mapie: Spartę, Persję</li> <li>wyjaśnia, kim byli Dariusz, Kserkses i Leonidas</li> </ul> | <p>popiersie Neferetiti), piramidy w Gizie, świątynia Abu Simbel</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>charakteryzuje judaizm</li> <li>porównuje wierzenia Egiptu oraz Izrael</li> <li>wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem</li> <li>wyjaśnia terminy: synagoga, rabin</li> <li>podaje przykład synagogi we współczesnej Polsce</li> <li>wskazuje różne przykłady sposobów porozumiewania się między ludźmi i przekazywania doświadczeń</li> <li>przyporządkowuje różne rodzaje pisma do cywilizacji, które je stworzyły</li> <li>wymienia przykłady materiałów pisarskich stosowanych w przeszłości</li> <li>wyjaśnia, w jaki sposób pismo obrazkowe przekształciło się w klinowe</li> <li>przedstawia genezę współczesnego pisma polskiego</li> <li>wyjaśnia, jakie były trudności z odczytywaniem pisma obrazkowego</li> <li>podaje przykłady narodów, które posługują się pismem sięgającym tradycją do pisma greckiego oraz do łaciny</li> <li>opowiada o przykładach alternatywnych języków umownych (alfabet Morse'a, język migowy)</li> <li>wyjaśnia wpływ warunków naturalnych Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis)</li> <li>wyjaśnia, kim był Perykles</li> <li>opisuje, kto posiadał prawa polityczne w Atenach</li> <li>wskazuje podobieństwa i różnice między demokracją ateńską a współczesną demokracją parlamentarną</li> <li>wyjaśnia, w jaki sposób kultura grecka rozprzestrzeniła się w basenie Morza Śródziemnego</li> <li>wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg wojen grecko-perskich</li> <li>wskazuje na mapie: Maraton, Termopile, Salaminę</li> <li>zaznacza na osi czasu daty: 490 r. p.n.e., 480 r. p.n.e.</li> <li>opisuje, w jaki sposób walczyli starożytni Grecy</li> <li>wyjaśnia genezę biegów maratońskich</li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: mity, heros</li> <li>• przy pomocy nauczyciela charakteryzuje najważniejszych bogów greckich</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: Olimp, mity, heros, Partenon, Herakles, Achilles, Odyseusz, koń trojański</li> <li>• przedstawia wierzenia starożytnych Greków</li> <li>• wskazuje na mapie: górę Olimp, Troję</li> <li>• wyjaśnia, kim był Homer</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: amfiteatr, igrzyska, olimpiada, stadion</li> <li>• opisuje rolę sportu w codziennym życiu</li> <li>• przy pomocy nauczyciela opisuje, jak narodził się teatr grecki i jakie było jego znaczenie dla Hellenów</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: Wielkie Dionizje, amfiteatr, tragedia, komedia, filozofia, igrzyska, olimpiada, Olimpia, stadion, pięciobój olimpijski</li> <li>• wskazuje różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji</li> <li>• opisuje charakter antycznych igrzysk sportowych</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: dyktator, cesarz</li> <li>• wskazuje na mapie: Rzym</li> <li>• przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: Italia, monarchia, republika, senat, patrycjusze, plebejusze, konsulowie, pretorzy, kwestorzy, trybun ludowy, dyktator, cesarz</li> <li>• przedstawia legendarne początki Rzymu</li> <li>• wskazuje na mapie: Półwysep Apeniński</li> <li>• omawia dokonania Gajusza Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: prowincja, legiony, plemiona barbarzyńskie, wielka wędrówka ludów</li> <li>• przedstawia wygląd i uzbrojenie rzymskiego legionisty</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: prowincja, legiony, romanizacja, plemiona barbarzyńskie, Germanie, Hunowie, wielka wędrówka ludów</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje przebieg bitwy pod Termopilami i ocenia postać króla Leonidasa</li> <li>• charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali</li> <li>• omawia różne mity greckie</li> <li>• przedstawia treść Iliady i Odysei</li> <li>• wyjaśnia współczesne rozumienie wyrażenia: koń trojański</li> <li>• opisuje wybrane miejsca kultu starożytnych Greków</li> <li>• omawia znaczenie wyroczni w życiu starożytnych Greków – wyjaśnia nawiązujące do mitologii związki frazeologiczne (frazieologizmy mitologiczne): objęcia Morfeusza, stajnia Augiasza, syzyfowa praca, męki Tantara, nić Ariadny</li> <li>• opisuje archeologiczne poszukiwania mitycznej Troi</li> <li>• opisuje charakter i cele antycznego teatru</li> <li>• przedstawia dokonania nauki greckiej</li> <li>• objaśnia, czym jest filozofia, i przedstawia jej najwybitniejszych przedstawicieli</li> <li>• wyjaśnia, kim byli: Fidiasz, Myron, Sofokles, Pitagoras, Tales z Miletu, Sokrates, Platon, Arystoteles</li> <li>• zaznacza na osi czasu datę: 776 r. p.n.e.</li> <li>• przedstawia współczesną tradycję igrzysk olimpijskich</li> <li>• porównuje igrzyska antyczne ze współczesnymi</li> <li>• charakteryzuje rolę kultury w życiu społecznym</li> <li>• przybliża postać i dokonania Archimedesesa</li> <li>• podaje przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę</li> <li>• charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej i jej główne organy władzy</li> <li>• przedstawia kompetencje najważniejszych urzędów republikańskich</li> <li>• opisuje konflikt społeczny między patrycjuszami a plebejuszami</li> <li>• zaznacza na osi czasu daty: 753 r. p.n.e., 44 r. p.n.e.</li> </ul> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia główne prowincje Imperium Rzymskiego</li> <li>wskazuje na mapie: Kartaginę, granice Imperium Rzymskiego w II w. n.e., Konstantynopol</li> <li>omawia etapy powstawania Imperium Rzymskiego</li> <li>przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: amfiteatr, gladiatorzy, niewolnicy</li> <li>przy pomocy nauczyciela przedstawia warunki życia oraz rozrywki dawnych mieszkańców Rzymu</li> <li>omawia wierzenia Rzymian i wpływ, jaki wywarła na nie religia Greków</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: bazylika, Forum Romanum, termy, amfiteatr, gladiatorzy, patrycjusze, plebs, niewolnicy, westalki</li> <li>wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami życia się opiekowały</li> <li>charakteryzuje różne grupy społeczeństwa rzymskiego</li> <li>przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, kodeks</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: kopuła, akwedukt, łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, Panteon, kodeks, Prawo XII tablic, Kodeks Justyniana</li> <li>wyjaśnia powiedzenie: Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</li> <li>przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: apostołowie, Jezus z Nazaretu, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: Mesjasz, chrześcijaństwo, apostołowie, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament, Edykt mediolański</li> <li>charakteryzuje działalność apostołów po ukrzyżowaniu Jezusa</li> <li>wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę, Mediolan</li> <li>omawia nauki Jezusa z Nazaretu oraz dokonania świętego Piotra, świętego Pawła z Tarsu i Konstantyna Wielkiego</li> <li>przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: ikona, freski, mozaika</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>omawia przyczyny oraz okoliczności upadku republiki rzymskiej</li> <li>porównuje ustroje demokracji ateńskiej i republiki rzymskiej</li> <li>wyjaśnia różnice w rozumieniu terminu republika przez Rzymian i współcześnie</li> <li>przedstawia funkcje pełnione przez senat w ustroju współczesnej Polski</li> <li>opisuje przyczyny podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie</li> <li>opisuje okoliczności upadku cesarstwa zachodniego</li> <li>zaznacza na osi czasu daty: 395 r. n.e., 476 r. n.e.</li> <li>zna postać cesarza Konstantyna Wielkiego</li> <li>wymienia korzyści oraz zagrożenia funkcjonowania państwa o rozległym terytorium</li> <li>wyjaśnia wpływ kultury rzymskiej na podbite ludy</li> <li>przedstawia postać Hannibala i wojny punickie</li> <li>pokazuje przykłady romanizacji we współczesnej Europie</li> <li>przybliża postaci wodzów barbarzyńskich Attyli oraz Odoakera</li> <li>wyjaśnia, dlaczego Rzym był nazywany Wiecznym Miastem</li> <li>– opisuje, jakie funkcje pełniło Forum Romanum</li> <li>wymienia greckie odpowiedniki najważniejszych rzymskich bóstw</li> <li>wyjaśnia, dlaczego cesarze rzymscy starali się kierować zawołaniem ludu: chleba i igrzysk!</li> <li>przedstawia pozostałości Pompejów i Herkulanum jako źródła wiedzy o życiu codziennym w starożytności</li> <li>uzasadnia i ocenia twierdzenie, że Rzymianie potrafili czerpać z dorobku kulturowego podbitych ludów</li> <li>omawia najwybitniejsze dzieła sztuki i architektury rzymskiej</li> <li>wyjaśnia rolę praw i przepisów w funkcjonowaniu państwa na przykładzie Rzymu</li> <li>omawia dokonania Wergiliusza i Horacego</li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• poprawnie posługuje się terminami: Bizancjum, Hagia Sofia, ikona, freski, mozaika</li> <li>• wskazuje na mapie: Konstantynopol, granice cesarstwa bizantyjskiego w czasach Justyniana I Wielkiego</li> <li>• tłumaczy, dlaczego Konstantynopol zaczęto określać Nowym Rzymem</li> <li>• wyjaśnia znaczenie wyrażenia bizantyjski przepych</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: oaza, islam, Allah, Koran, meczet</li> <li>• przy pomocy nauczyciela wskazuje podstawowe różnice między chrześcijaństwem a islamem</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: oaza, Czarny Kamień, Mekka, Medyna, islam, Allah, Koran, meczet, minaret, mihrab, minbar, dżihad, kalifowie, cyfry arabskie, stal damasceńska, arabeski</li> <li>• omawia najważniejsze zasady wiary muzułmanów</li> <li>• wskazuje na mapie: Półwysep Arabski, Mekkę, Medynę oraz imperium arabskie w okresie świetności</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: dynastia, cesarstwo, możnowładca</li> <li>• przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego Karol otrzymał przydomek „Wielki”</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: Frankowie, dynastia, majordom, Karolingowie, cesarstwo, margrabia, marchia, możnowładca, Rzesza Niemiecka</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: prawosławie, ekskomunik</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: dogmaty, schizma, patriarcha, prawosławie, ekskomunika, inwestytura, synod, konkordat</li> <li>• wyjaśnia konsekwencje ekskomunikacji cesarza i opisuje ukorzenie się cesarza Henryka IV w Canossie</li> <li>• przedstawia postaci: papieża Grzegorza VI, cesarza Henryka IV</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: senior, wasal, hołd lenny, przywilej</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia, dlaczego dobra sieć drogowa jest ważna dla funkcjonowania każdego państwa</li> <li>• opisuje wpływ prawa rzymskiego na współczesne prawo europejskie</li> <li>• ocenia, które z dokonań Rzymian uważa za najwybitniejsze, i uzasadnia swoją odpowiedź</li> <li>• wyjaśnia, czym różni się chrześcijaństwo od judaizmu</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego władze rzymskie odnosiły się wrogo do chrześcijaństwa</li> <li>• wyjaśnia znaczenie Edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa</li> <li>• zaznacza na osi czasu daty: 33 r. n.e., 313 r. n.e.</li> <li>• opisuje najstarsze symbole chrześcijańskie</li> <li>• wyjaśnia związki między judaizmem a chrześcijaństwem</li> <li>• przedstawia dzieje wybranego świętego (na przykład swojego patrona)</li> <li>• wskazuje, jaką rolę w periodyzacji dziejów odegrał upadek cesarstwa zachodniorzymskiego oraz wschodniorzymskiego</li> <li>• charakteryzuje styl bizantyjski w sztuce</li> <li>• podaje przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego</li> <li>• zaznacza na osi czasu datę upadku Konstantynopola – 1453 r.</li> <li>• zna postać Justyniana I Wielkiego</li> <li>• omawia dokonania Justyniana I Wielkiego</li> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób położenie geograficzne wpłynęło na bogactwo Konstantynopola</li> <li>• wyjaśnia, jakie znaczenie dla państwa ma kodyfikacja praw</li> <li>• wyjaśnia, jaki wpływ na chrześcijaństwo miał podział Rzymu na część zachodnią i wschodnią</li> <li>• opisuje, jakie zmiany w bazylice Hagia Sofia zostały dokonane przez muzułmanów</li> <li>• przedstawia postać i działalność Mahometa</li> <li>• omawia osiągnięcia Arabów w dziedzinie kultury i nauki w średniowieczu</li> </ul> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, na czym polegała drabina feudalna</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: feudalizm, senior, wasal, lenno, hołd lenny, stan, przywilej, suzeren, duchowieństwo, chłopci, szlachta, mieszczaństwo</li> <li>• przedstawia, jak wyglądał hołd lenny</li> <li>• wymienia i charakteryzuje poszczególne stany w społeczeństwie średniowiecznym</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: rycerz, herb, kopia, ostrogi</li> <li>• opisuje uzbrojenie rycerzy</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: rycerz, kodeks honorowy, paź, giermek, pasowanie, herb, kopia, ostrogi</li> <li>• charakteryzuje ideał rycerza średniowiecznego</li> <li>• wyjaśnia, kto mógł zostać rycerzem</li> <li>• opisuje uzbrojenie rycerskie</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, ratusz, pług, radło, brona</li> <li>• porównuje życie codzienne mieszkańców średniowiecznych miast i wsi</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: gród, osada targowa, lokacja, zasadzka, kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, wójt, burmistrz, rada miejska, ława miejska, ratusz, cech, sołtys, ława wiejska, trójpolówka, pług, radło, brona</li> <li>• opisuje, gdzie i w jaki sposób tworzyły się miasta</li> <li>• charakteryzuje główne zajęcia mieszkańców miast</li> <li>• opisuje życie i obowiązki ludności wiejskiej</li> <li>• wyjaśnia, na czym polegały lokacje miast i wsi</li> <li>• przedstawia organy samorządu miejskiego</li> <li>• charakteryzuje różne grupy społeczne mieszczan</li> <li>• wyjaśnia, na czym polegała trójpolówka</li> <li>• opisuje wybrany średniowieczny zabytek mieszczański w Polsce</li> <li>• znajduje i przedstawia informacje o założeniu własnej miejscowości</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• charakteryzuje i ocenia stosunek Arabów do ludów podbitych w średniowieczu</li> <li>• zaznacza na osi czasu datę: 622 r.</li> <li>• wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy chrześcijaństwem a islamem</li> <li>• podaje przykłady wpływu kultury, nauki i języka arabskiego na Europejczyków</li> <li>• ocenia potrzebę tolerancji religijnej</li> <li>• wskazuje na podobieństwa i różnice w sposobie postrzegania dziejów i odmierzania czasu między chrześcijaństwem a islamem</li> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób władzę w państwie Franków przejęła dynastia Karolingów</li> <li>• charakteryzuje rozwój kultury i nauki w czasach Karola Wielkiego</li> <li>• zaznacza na osi czasu daty: 800 r., 962 r.</li> <li>• omawia dokonania: Chłodwiga, Karola Młota, Pepina Małego, Karola Wielkiego i Ottona I</li> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób doszło do utworzenia Rzeszy Niemieckiej</li> <li>• tłumaczy, dlaczego Karol Wielki jest jednym z patronów zjednoczonej Europy</li> <li>• wyjaśnia skąd pochodzi polskie słowo „król”</li> <li>• wyjaśnia przyczyny i skutki wielkiej schizmy wschodniej</li> <li>• wyjaśnia, czym są religie, a czym wyznania religijne</li> <li>• przedstawia przebieg sporu pomiędzy cesarzem a papieżem w XI w.</li> <li>• przedstawia postanowienia konkordatu w Wormacji</li> <li>• zaznacza na osi czasu daty: 1054 r., 1077 r., 1122 r.</li> <li>• wyjaśnia, na czym polegał spór o inwestyturę</li> <li>• omawia różnice pomiędzy społeczeństwem stanowym a współczesnym</li> <li>• opisuje zależność między seniorem a wasalem</li> <li>• wyjaśnia, które stany były uprzywilejowane</li> <li>• wyjaśnia, kim byli w Europie Zachodniej hrabiowie i baronowie</li> <li>• opisuje życie codzienne rycerstwa</li> </ul> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia historie i okoliczności założenia najstarszych miast w regionie</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: zakon, klasztor, uniwersytet</li> <li>• przy pomocy nauczyciela omawia życie w średniowiecznym klasztorze i jego organizację</li> <li>• wyjaśnia, czym zajmowali się kopiści</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: zakon, klasztor, opat, reguła zakonna, benedyktyni, cystersi, skryptoria, kopiści, franciszkanie, dominikanie, asceza, benedyktyńska praca, uniwersytet</li> <li>• charakteryzuje stan duchowny w średniowieczu</li> <li>• opisuje różne role, jakie odgrywali duchowni w społeczeństwie średniowiecznym</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: katedra, witraże, miniatura</li> <li>• przy pomocy nauczyciela omawia zabytki sztuki średniowiecznej w Polsce</li> <li>• wymienia różne dziedziny sztuki średniowiecznej</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: biblia pauperum, katedra, styl romański, styl gotycki, portal, sklepienie, witraże, łuki oporowe, apsyda, rozeta, przypory, miniatura, inicjał</li> <li>• wyjaśnia, czym była i jakie zadania spełniała biblia pauperum</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: wielka wędrówka ludów, plemię</li> <li>• przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd osady w Biskupinie</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: kurhan, kamienne kręgi, Biskupin, wielka wędrówka ludów, Słowianie, Swaróg, Perun, Świętowit, plemię, Państwo Wielkomorawskie, Wiślanie, Polanie</li> <li>• przedstawia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach polskich</li> <li>• charakteryzuje wierzenia Słowian</li> <li>• wskazuje na mapie: rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: księżę, dynastia</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia poszczególne etapy wychowania rycerskiego</li> <li>• opisuje ceremonię pasowania na rycerza</li> <li>• przedstawia historię najstawniejszego polskiego rycerza Zawiszy Czarnego z Garbowa</li> <li>• przedstawia literackie ideały rycerskie: hrabiego Rolanda, króla Artura i rycerzy Okrągłego Stołu</li> <li>• przedstawia najważniejsze zakony średniowieczne</li> <li>• wyjaśnia określenie benedyktyńska praca</li> <li>• charakteryzuje średniowieczne szkolnictwo</li> <li>• porównuje szkolnictwo średniowieczne i współczesne</li> <li>• przedstawia dokonania świętego Franciszka z Asyżu</li> <li>• porównuje zakony kontemplacyjne i zakony żebracze</li> <li>• wyjaśnia, jaką funkcję w klasztorze spełniają: refektarz, wirydarz, dormitorium i kapituła</li> <li>• znajduje i przedstawia informacje o najstarszych polskich kronikarzach: Gallu Anonimie i Wincentym Kadłubku</li> <li>• opisuje jeden z klasztorów działających w Polsce, wyjaśnia, jakiego zgromadzenia jest siedzibą, i przedstawia w skrócie dzieje tego zgromadzenia</li> <li>• charakteryzuje styl romański</li> <li>• omawia cechy stylu gotyckiego</li> <li>• porównuje styl gotycki i romański</li> <li>• przedstawia przykłady rzeźby i malarstwa średniowiecznego</li> <li>• przedstawia najstarsze państwa słowiańskie</li> <li>• wymienia państwa słowiańskie, które przyjęły chrześcijaństwo w obrządku łacińskim, oraz te, które przyjęły je w obrządku greckim</li> <li>• wyjaśnia rolę, jaką w rozwoju państw słowiańskich odegrali święci Cyryl i Metody</li> <li>• podaje przykłady tradycji pogańskich</li> <li>• zachowanych do czasów współczesnych</li> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób powstał alfabet słowiański</li> </ul> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, skąd pochodzi nazwa „Polska” – poprawnie posługuje się terminami: książę, dynastia, Piastowie, biskupstwo, dyplomacja, poganin, Dagome iudex</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego w przeciwieństwie do legendarnych przodków Mieszko I jest uznawany za pierwszego historycznego władcę Polski</li> <li>• opisuje zasługi Mieszka I i Dobrawy</li> <li>• zaznacza na osi czasu daty: 966 r., 972 r.</li> <li>• wskazuje na mapie: Gniezno, Poznań, Wielkopolskę, granice państwa Mieszka I</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: arcybiskupstwo, koronacja</li> <li>• przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego – poprawnie posługuje się terminami: relikwie, zjazd gnieźnieński, arcybiskupstwo, Miłsko, Łużyce, Grody Czerwieńskie, koronacja</li> <li>• opisuje misję świętego Wojciecha do pogańskich Prusów</li> <li>• wskazuje na mapie: granice państwa Bolesława Chrobrego na początku jego panowania oraz ziemie przez niego podbite</li> <li>• omawia rolę, jaką w dziejach Polski odegrali: Bolesław Chrobry, biskup Wojciech, cesarz Otton III</li> <li>• zaznacza na osi czasu daty: 1000 r., 1025 r.</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: insygnia królewskie</li> <li>• przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: insygnia królewskie</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”</li> <li>• wskazuje na mapie: ziemie polskie pod panowaniem Kazimierza Odnowiciela</li> <li>• omawia działalność: Mieszka II, Bezpryma, Kazimierza Odnowiciela, Bolesława Śmiałego i biskupa Stanisława</li> <li>• zaznacza na osi czasu datę: 1076 r.</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: senior i juniorzy, zasada senioratu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia pozostałości bytowania ludów przedślawiańskich na ziemiach polskich</li> <li>• przedstawia współczesne konsekwencje wynikające dla krajów słowiańskich z przyjęcia chrześcijaństwa w obrządku greckim lub łacińskim</li> <li>• przedstawia okoliczności przyjęcia chrztu przez Mieszka I</li> <li>• wyjaśnia skutki chrztu Mieszka I</li> <li>• opisuje stosunki Mieszka I z sąsiadami</li> <li>• uzasadnia twierdzenie, że przyjęcie chrztu przez Mieszka I należało do najważniejszych wydarzeń w dziejach Polski – omawia dokument Dagome iudex i jego wartość jako źródła historycznego</li> <li>• przedstawia bilans korzyści, jakie mogło przynieść Mieszkowi I przyjęcie chrztu lub pozostanie przy wierzeniach pogańskich</li> <li>• przedstawia przebieg i znaczenie zjazdu w Gnieźnie</li> <li>• opisuje wojny prowadzone przez Chrobrego z sąsiadami</li> <li>• wyjaśnia znaczenie utworzenia niezależnego Kościoła w państwie polskim</li> <li>• opisuje Drzwi Gnieźnieńskie jako przykład źródła ikonograficznego z najstarszych dziejów Polski</li> <li>• wskazuje pozytywne i negatywne skutki polityki prowadzonej przez Bolesława Chrobrego</li> <li>• opisuje sytuację państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego</li> <li>• ocenia postawę Bezpryma</li> <li>• przedstawia skutki kryzysu państwa polskiego</li> <li>• charakteryzuje rządy Bolesława Śmiałego</li> <li>• opisuje sytuację międzynarodową w okresie rządów Bolesława Śmiałego</li> <li>• wyjaśnia przyczyny i skutki sporu króla z biskupem Stanisławem</li> <li>• wyjaśnia przyczyny kryzysu państwa wczesnopiastowskiego</li> <li>• ocenia dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego</li> <li>• wyjaśnia zasadę senioratu</li> <li>• wyjaśnia, jakie skutki dla państwa mogą mieć wewnętrzne spory o tron</li> </ul> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia przyczyny ogłoszenia testamentu Krzywoustego</li> <li>• posługuje się terminami: gród, podgródzie, danina, posługi</li> <li>• przedstawia wygląd i budowę średniowiecznego grodu</li> <li>• opisuje sposoby pozyskiwania ziemi uprawnej i jej uprawiania</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: gród, podgródzie, prawo książęce, danina, posługi, osada służebna</li> <li>• charakteryzuje grupy ludności w państwie wczesnopiastowskim</li> <li>• omawia zakres władzy panującego w państwie pierwszych Piastów</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: rozbicie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy</li> <li>• przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, jakie były przyczyny wewnętrznych walk między książętami piastowskimi</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: rozbicie dzielnicowe, dzielnica senioralna, Tatarzy, osadnictwo, kolonizacja, trójpolówka</li> <li>• charakteryzuje państwo polskie podczas rozbicia dzielnicowego</li> <li>• wskazuje na mapie: podział państwa na różne dzielnice oraz ziemie utracone w okresie rozbicia dzielnicowego</li> <li>• omawia postaci: Władysława Wygnańca, Leszka Białego, Konrada Mazowieckiego, Henryka Pobożnego</li> <li>• zaznacza na osi czasu daty: 1226 r., 1227 r.,</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: starosta, Szczerbiec</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: starosta, Szczerbiec</li> <li>• wskazuje na mapie: granice państwa polskiego za panowania Władysława Łokietka, ziemie utracone na rzecz Krzyżaków</li> <li>• omawia postaci: Przemysła II, arcybiskupa Jakuba Świnki, Wacława II, Władysława Łokietka</li> <li>• zaznacza na osi czasu daty: 1295 r., 1309 r., 1320 r., 1331 r.</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• ocenia szanse i zagrożenia wynikające z wprowadzenia zasady senioratu</li> <li>• przedstawia charakter drużyny książęcej</li> <li>• wyjaśnia powinności ludności względem władcy</li> <li>• wyjaśnia, czym się różnił wojownik drużyny od rycerza</li> <li>• wskazuje przykłady nazw miejscowości, które mogły w średniowieczu pełnić funkcję osad służebnych</li> <li>• opisuje okoliczności sprowadzenia zakonu krzyżackiego do Polski oraz konsekwencje tego wydarzenia</li> <li>• omawia skutki rozbicia dzielnicowego</li> <li>• opisuje kolonizację na ziemiach polskich</li> <li>• przedstawia historię zakonu krzyżackiego</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego książęta dzielnicowi często nadawali przywileje oraz ziemię rycerstwu i duchowieństwu</li> <li>• przedstawia próby zjednoczenia Polski przez książąt śląskich oraz Przemysła II</li> <li>• opisuje, w jakich okolicznościach Władysław Łokietek utracił Pomorze Gdańskie</li> <li>• przedstawia działania Władysława Łokietka na rzecz zjednoczenia kraju</li> <li>• opisuje przebieg konfliktu Władysława Łokietka z Krzyżakami</li> <li>• wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu kraju odegrał Kościół katolicki</li> <li>• przedstawia i ocenia postanowienia pokoju w Kaliszu</li> <li>• charakteryzuje reformy Kazimierza Wielkiego</li> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób Kazimierz dbał o obronność państwa</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki za najważniejsze uznał reformy wewnętrzne państwa</li> <li>• tłumaczy, jakie znaczenie miało założenie Akademii Krakowskiej</li> <li>• wyjaśnia znaczenie uczty u Wierzyńka</li> <li>• przedstawia okoliczności objęcia tronu polskiego przez Jadwigę</li> <li>• wymienia postanowienia unii w Krewie</li> <li>• przedstawia postanowienia pokoju w Toruniu</li> </ul> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• przy pomocy nauczyciela tłumaczy, co zdecydowało o przyznaniu Kazimierzowi przydomka „Wielki”</li> <li>• wyjaśnia znaczenie słów, że Kazimierz Wielki: zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska</li> <li>• wskazuje na mapie: granice monarchii Kazimierza Wielkiego i ziemie włączone do Polski przez tego władcę</li> <li>• zaznacza na osi czasu daty: 1333 r., 1343 r., 1364 r.</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: unia personalna</li> <li>• przedstawia dynastię zapoczątkowaną przez Władysława Jagiełłę</li> <li>• przy pomocy nauczyciela opisuje przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim – poprawnie posługuje się terminami: Andegawenowie, unia personalna, sobór, Wielkie Księstwo Litewskie, Jagiellonowie</li> <li>• wyjaśnia przyczyny zawarcia unii polsko-litewskiej</li> <li>• opisuje przebieg bitwy pod Grunwaldem</li> <li>• wskazuje na mapie: granice Wielkiego Księstwa Litewskiego, Krewa, Horodło, Grunwald, Toruń</li> <li>• opisuje postaci: Ludwika Węgierskiego, Jadwigi, Władysława Jagiełły, wielkiego księcia Witolda, Pawła Włodkowica, Ulricha von Jungingena<br/>zaznacza na osi czasu daty: 1385 r., lata 1409–1411, 1410 r., 1413 r.</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: wojska zaciężne, żołąd</li> <li>• przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego dla Polski ważne stało się odzyskanie dostępu do morza – poprawnie posługuje się terminami: Związek Pruski, wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne, wojska zaciężne, żołąd</li> <li>• omawia dokonania Kazimierza Jagiellończyka</li> <li>• zaznacza na osi czasu daty: 1454 r., 1466 r.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia zasady współpracy między Polską a Litwą ustalone w zapisach unii w Horodle</li> <li>• charakteryzuje stanowisko polskiej delegacji na soborze w Konstancji</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego Akademia Krakowska została przemianowana na Uniwersytet Jagielloński</li> <li>• opisuje przebieg wojny trzynastoletniej</li> <li>• przedstawia postanowienia II pokoju toruńskiego</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego doszło do zawiązania Związku Pruskiego</li> <li>• porównuje postanowienia I i II pokoju toruńskiego</li> <li>• uzasadnia twierdzenie, że odzyskanie dostępu do morza miało przełomowe znaczenie dla rozwoju polskiej gospodarki</li> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób rycerstwo przekształciło się w szlachtę</li> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób szlachta uzyskała wpływ na sprawowanie rządów w Polsce</li> <li>• przedstawia najważniejsze przywileje szlacheckie</li> <li>• wyjaśnia znaczenie konstytucji Nihil novi</li> <li>• przedstawia, kiedy i w jaki sposób doszło do utworzenia stanów w Polsce</li> <li>• tłumaczy różnice między monarchią patrymonialną a stanową</li> <li>• wyjaśnia, jaka jest geneza nazw obu izb sejmu walnego: izby poselskiej oraz senatu</li> </ul> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: szlachta, sejm walny, izba poselska, senat – poprawnie posługuje się terminami:</li> <li>• monarchia patrymonialna, monarchia stanowa, przywileje, szlachta, pańszczyzna, konstytucja sejmowa, sejm walny, izba poselska, senat</li> <li>• przedstawia sejm walny oraz jego skład</li> <li>• zaznacza na osi czasu daty: 1374 r., 1505 r.</li> </ul> |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

# WYMAGANIA EDUKACYNE HISTORIA, KL. VI

| WYMAGANIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PODSTAWOWE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | PONADPODSTAWOWE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje na mapie Indie, Amerykę</li> <li>podaje przykłady towarów sprowadzanych z Indii (przyprawy, jedwab)</li> <li>wymienia Krzysztofa Kolumba jako odkrywcę Ameryki</li> <li>podaje rok odkrycia Ameryki (1492 r.) i określa, w którym wieku doszło do tego wydarzenia – wymienia nowości w technice żeglarskiej, które umożliwiły dalekomorskie wyprawy</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: karawela, Kompas</li> <li>podaje lata pierwszej wyprawy dookoła Ziemi (1519–1522 r.) i określa, w którym wieku doszło do tego wydarzenia</li> <li>wskazuje Ferdynanda Magellana jako dowódcę wyprawy dookoła świata i przedstawia jej znaczenie</li> <li>– wymienia nazwy rdzennych ludów Ameryki (Majowie, Aztekowie i Inkowie)</li> <li>– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: Stary Świat, Nowy Świat</li> <li>– podaje przykłady towarów, które przewożono między Ameryką a Europą</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: cywilizacje prekolumbijskie</li> <li>wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Majów, Azteków i Inków</li> <li>wymienia dokonania rdzennych ludów Ameryki</li> <li>przedstawia po jednym pozytywnym i negatywnym skutku wielkich odkryć geograficznych</li> <li>wskazuje odkrycie Ameryki jako początek epoki nowożytnej</li> <li>zaznacza na osi czasu epokę renesansu</li> <li>wymienia Jana Gutenberga jako wynalazcę druku</li> <li>wskazuje Leonarda da Vinci jako człowieka renesansu i określa dwie–trzy dziedziny jego zainteresowań</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: renesans,</li> <li>podaje czas trwania epoki renesansu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>podaje przyczyny wielkich odkryć geograficznych</li> <li>wskazuje na mapie trasy najważniejszych wypraw przełomu XV i XVI w. oraz wymienia ich dowódców (Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan, Vasco da Gama, Bartłomiej Diaz)</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: tubylec</li> <li>wyjaśnia, dlaczego ludność tubylczą Ameryki nazwano Indianami – wyjaśnia przyczyny poszukiwania morskiej drogi do Indii</li> <li>podaje i zaznacza na osi czasu daty wypraw Bartłomieja Diaza i Vasco da Gamy</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: astrolabium</li> <li>wyjaśnia, dlaczego Krzysztof Kolumb i Ferdynand Magellan skierowali swoje wyprawy drogą na zachód – tłumaczy pochodzenie nazwy Ameryka</li> <li>wskazuje związek między wynalazkami z dziedziny żeglugi a podejmowaniem dalekich wypraw morskich</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: kolonia, niewolnik, plantacja</li> <li>przedstawia politykę Hiszpanów i Portugalczyków w Nowym Świecie</li> <li>tłumaczy przyczyny przewagi Europejczyków nad tubylczą ludnością Ameryki</li> <li>opowiada o sytuacji niewolników na plantacjach w Ameryce</li> <li>wyjaśnia, w jaki sposób w Ameryce pojawiła się ludność afrykańska</li> <li>przedstawia pozytywne i negatywne skutki wielkich odkryć geograficznych</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: konkwistador</li> <li>opisuje działalność konkwistadorów i wymienia najbardziej znanych konkwistadorów (Hernán Cortez, Francisco Pizarro)</li> <li>przedstawia zmiany w życiu ludzi w wyniku odkryć geograficznych</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia ideał człowieka w epoce odrodzenia i wyjaśnia termin: człowiek renesansu</li> <li>• opisuje dokonania Leonarda da Vinci i uzasadnia słuszność twierdzenia, że był on człowiekiem renesansu</li> <li>• wskazuje Włochy jako kolebkę renesansu,</li> <li>• wymienia Leonarda da Vinci i Michała Anioła jako wybitnych twórców włoskiego odrodzenia – wyjaśnia, w czym przejawiała się renesansowa radość życia</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: mecenat</li> <li>• wymienia wybitnych twórców epoki odrodzenia i podaje przykłady ich dzieł</li> <li>• wskazuje wystąpienie Marcina Lutra jako początek reformacji</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: odpust</li> <li>• wymienia wyznania protestanckie</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: reformacja, protestanci</li> <li>• określa początek reformacji (1517 r.) i zaznacza tę datę na osi czasu</li> <li>• wskazuje sprzedaż odpustów jako jedną z przyczyn reformacji</li> <li>• charakteryzuje wyznania protestanckie i podaje ich założycieli</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: sobór</li> <li>• przy pomocy nauczyciela przedstawia przyczyny zwołania soboru w Trydencie</li> <li>• wskazuje zakon jezuitów jako instytucję powołaną do walki z reformacją</li> <li>• oblicza, jak długo obradował sobór trydencki i zaznacza to na osi czasu (daty powinny być podane przez nauczyciela) – poprawnie posługuje się terminami: kontrreformacja, seminarium duchowne</li> <li>• przedstawia zadania seminariów duchownych w dobie kontrreformacji</li> <li>• wyjaśnia cel założenia zakonu jezuitów</li> <li>• wymienia Ignacego Loyolę jako założyciela zakonu jezuitów</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: szlachta, herb, szabla</li> <li>• przedstawia prawa szlachty odziedziczone po rycerskich przodkach</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia na podstawie mapy nazwy współczesnych państw położonych na obszarach dawniej zamieszkiwanych przez cywilizację prekolumbijską</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: antyk, humanizm</li> <li>• charakteryzuje epokę renesansu</li> <li>• wyjaśnia nazwę nowej epoki – wyjaśnia wpływ wynalezienia druku na rozprzestrzenianie się idei renesansu</li> <li>• przedstawia poglądy humanistów</li> <li>• wskazuje Erazma z Rotterdamu jako wybitnego humanistę i przedstawia jego poglądy</li> <li>• porównuje pracę kopisty z pracą w średniowiecznej drukarni</li> <li>• charakteryzuje sztukę renesansową, wskazując główne motywy podejmowane przez twórców,</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: fresk, podaje przykład dzieła wykonanego tą techniką</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: attyka, arkada, kopuła do opisu budowli renesansowych</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: perspektywa</li> <li>• podaje przykłady dzieł, w których zastosowano perspektywę</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: pastor, celibat, zbór</li> <li>• wskazuje objawy kryzysu w Kościele katolickim jako przyczynę reformacji</li> <li>• przedstawia skutki reformacji – charakteryzuje poglądy Marcina Lutra</li> <li>• opisuje postanowienia pokoju w Augsburgu (1555 r.) i wyjaśnia zasadę czyj kraj, tego religia</li> <li>• przedstawia na mapie podział religijny Europy</li> <li>• przedstawia postanowienia soboru trydenckiego</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: heretyk, inkwizycja, indeks ksiąg zakazanych</li> <li>• wyjaśnia cel utworzenia inkwizycji i indeksu ksiąg zakazanych</li> <li>• charakteryzuje działalność zakonu jezuitów</li> <li>• przedstawia zasady obowiązujące jezuitów</li> </ul> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia zajęcia szlachty</li> <li>wskazuje na ilustracji postać szlachcica</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: demokracja szlachecka, przywilej, magnateria, szlachta średnia, szlachta zagrodowa, gołota</li> <li>wymienia izby sejmu walnego</li> <li>przedstawia zróżnicowanie stanu szlacheckiego</li> <li>wyjaśnia funkcjonowanie zasady liberum veto</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: folwark, dwór</li> <li>na podstawie ilustracji z podręcznika wymienia elementy wchodzące w skład folwarku szlacheckiego</li> <li>opisuje zajęcia chłopów i mieszczan</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: spław wiślany, szkuta, spichlerz, pańszczyzna</li> <li>przedstawia gospodarczą działalność szlachty</li> <li>wskazuje na mapie Pomorze Gdańskie i najważniejsze porty położone nad Wisłą</li> <li>wymienia towary wywożone z Polski i sprowadzane do kraju</li> <li>wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów: Zygmunta I Starego i Zygmunta Augusta</li> <li>podaje i zaznacza na osi czasu datę hołdu pruskiego (1525 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia</li> <li>wskazuje na obrazie Jana Matejki Hołd pruski postaci Zygmunta Starego i Albrechta Hohenzollerna</li> <li>wskazuje na mapie Prusy Książęce, Prusy Królewskie</li> <li>opisuje zależność Prus Książęcych od Polski</li> <li>wymienia Mikołaja Kopernika jako twórcę teorii heliocentrycznej</li> <li>wskazuje Wawel jako przykład budowni renesansowej w Polsce</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: włoszczyzna i wskazuje jego pochodzenie</li> <li>wymienia Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego jako twórców literatury renesansowej w Polsce</li> <li>wyjaśnia przyczyny twórczości literackiej w języku polskim</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia prawa i obowiązki szlachty,</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: pospolite ruszenie</li> <li>wskazuje wpływ przywilejów szlacheckich na pozycję tego stanu</li> <li>podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji Nihil novi (1505 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia</li> <li>przedstawia prawa otrzymane przez szlachtę na mocy konstytucji Nihil novi</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: sejm walny, sejmiki ziemskie</li> <li>przedstawia decyzje podejmowane na sejmie walnym</li> <li>charakteryzuje rolę sejmików ziemskich i zakres ich uprawnień</li> <li>przedstawia skład izb sejmu walnego</li> <li>wymienia najważniejsze zabudowania folwarku i wskazuje ich funkcje</li> <li>wyjaśnia przyczyny i sposoby powiększania się majątków szlacheckich</li> <li>tłumaczy, dlaczego szlachta uchwaliła ustawy antychłopskie i antymieszczańskie</li> <li>wyjaśnia znaczenie odzyskania przez Polskę Pomorza Gdańskiego dla rozwoju gospodarki</li> <li>wymienia najważniejsze ustawy wymierzone przeciw chłopom i mieszczanom</li> <li>wyjaśnia następstwa ożywienia gospodarczego</li> <li>przedstawia przyczyny wojny Polski z zakonem krzyżackim (1519–1521 r.)</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: hołd lenny</li> <li>przedstawia postanowienia hołdu pruskiego (1525 r.) i jego skutki</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: arras, krużganki, mecenat</li> <li>charakteryzuje krótko twórczość Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego</li> <li>opisuje Wawel jako przykład architektury renesansu w Polsce</li> <li>uzasadnia tezę, że Mikołaj Kopernik był człowiekiem renesansu</li> <li>przywołuje Galileusza jako zwolennika teorii Kopernika</li> </ul> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• charakteryzuje odkrycie Mikołaja Kopernika i pokazuje różnice między teorią polskiego astronoma a dotychczas obowiązującą koncepcją budowy wszechświata</li> <li>• wskazuje na mapie Lublin i Rzeczpospolitą Obojga Narodów</li> <li>• wskazuje na obrazie Jana Matejki Unia lubelska postać Zygmunta II Augusta jako autora i pomysłodawcę unii</li> <li>• podaje i zaznacza na osi czasu datę podpisania unii lubelskiej (1569 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – poprawnie posługuje się terminami: unia personalna, unia realna</li> <li>• wyjaśnia nazwę Rzeczpospolita Obojga Narodów</li> <li>• wskazuje na mapie Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie</li> <li>• wskazuje wielowyznaniowość I Rzeczypospolitej</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: tolerancja</li> <li>• zauważa potrzebę poszanowania odmienności religijnej i kulturowej</li> <li>• wymienia wyznania zamieszkujące Rzeczpospolitą Obojga Narodów</li> <li>• wskazuje cel podpisania konfederacji warszawskiej</li> <li>• podaje i zaznacza na osi czasu datę podpisania konfederacji warszawskiej (1573 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia</li> <li>• wyjaśnia, co oznacza, że Polska była nazywana „państwem bez stosów”</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: elekcja</li> <li>• krótko opisuje, dlaczego polskich władców zaczęto wybierać drogą wolnej elekcji</li> <li>• wskazuje Henryka Walezego jako pierwszego króla elekcyjnego – poprawnie posługuje się terminami: wolna elekcja, bezkrólewie</li> <li>• podaje i zaznacza na osi czasu datę pierwszej wolnej elekcji</li> <li>• opisuje przebieg pierwszego bezkrólewia i wyjaśnia, kim był interrex</li> <li>• wskazuje na mapie Inflanty i Carstwo Rosyjskie</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• poprawnie posługuje się terminami: teoria geocentryczna, teoria heliocentryczna</li> <li>• wyjaśnia przyczyny rozwoju kultury renesansowej w Polsce</li> <li>• przedstawia zasługi ostatnich Jagiellonów dla rozwoju renesansu</li> <li>• przedstawia poglądy Andrzeja Frycza Modrzewskiego jako pisarza politycznego doby renesansu</li> <li>• przedstawia postanowienia unii lubelskiej</li> <li>• charakteryzuje strukturę narodową i wyznaniową I Rzeczypospolitej</li> <li>• analizuje wygląd herbu I Rzeczypospolitej i porównuje go z herbem Królestwa Polskiego – opisuje skutki utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów</li> <li>• wyjaśnia korzyści płynące z wielokulturowości</li> <li>• wskazuje na mapie Wołyń, Podole i Ukrainę</li> <li>• przedstawia postanowienia konfederacji warszawskiej</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: innowierca</li> <li>• nazywa świątynie różnych wyznań</li> <li>• wskazuje na mapie Raków i Pińczów jako ważne ośrodki reformacji w Polsce</li> <li>• omawia wkład innych wyznań w rozwój szkolnictwa I Rzeczypospolitej – poprawnie posługuje się terminami: katolicyzm, judaizm, luteranizm, prawosławie</li> <li>• charakteryzuje strukturę wyznaniową I Rzeczypospolitej</li> <li>• wyjaśnia, kim byli arianie i przedstawia zasady ich religii</li> <li>• tłumaczy przyczyny niechęci szlachty polskiej wobec arian</li> <li>• przedstawia zasady wyboru monarchy</li> <li>• na podstawie obrazu Canaletta opisuje miejsce i przebieg wolnej elekcji</li> <li>• wyjaśnia skutki wolnych elekcji</li> <li>• wymienia warunki, które musieli spełnić królowie elekcyjni</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: Artykuły henrykowskie, pacta conventa</li> <li>• przedstawia przyczyny najazdu Iwana Groźnego na Inflanty</li> </ul> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia Stefana Batorego jako kolejnego po Henryku Walezym władcę Polski</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: hetman</li> <li>opisuje, w jakim celu została utworzona piechota wybraniecka</li> <li>przedstawia, jak zakończyły się wojny o Inflanty prowadzone przez Stefana Batorego</li> <li>podaje i zaznacza na osi czasu datę bitwy pod Kłuszynem (1610 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia</li> <li>opowiada o znaczeniu bitwy pod Kłuszynem</li> <li>przywołuje Stanisława Żółkiewskiego jako dowódcę bitwy pod Kłuszynem</li> <li>wskazuje na mapie Moskwę i Kłuszyn</li> <li>wymienia elementy uzbrojenia husarza i pokazuje je na ilustracji</li> <li>wskazuje na mapie Szwecję, Inflanty i Wisłę</li> <li>wymienia stolice Polski (Gniezno, Kraków, Warszawa)</li> <li>wskazuje na mapie Kircholm i Pomorze Gdańskie</li> <li>podaje datę bitwy pod Kircholmem (1605 r.) i nazwisko dowódcy polskich wojsk (Jan Karol Chodkiewicz)</li> <li>wyjaśnia, dlaczego przeniesiono stolicę z Krakowa do Warszawy</li> <li>wskazuje Bohdana Chmielnickiego jako przywódcę powstania Kozaków na Ukrainie</li> <li>wymienia elementy uzbrojenia Kozaków i pokazuje je na ilustracji</li> <li>rozpoznaje na ilustracji Kozaka wśród przedstawicieli innych grup społecznych</li> <li>wyjaśnia, kim byli Kozacy</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: Zaporozie</li> <li>wskazuje na mapie Ukrainę, Zaporozie i Dzikie Pola</li> <li>podaje i zaznacza na osi czasu datę wybuchu powstania kozackiego (1648 r.)</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: potop szwedzki</li> <li>wskazuje na mapie Częstochowę i Inflanty</li> <li>wyjaśnia, dlaczego najazd Szwedów nazwano potopem</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>poprawnie posługuje się terminami: piechota wybraniecka, dymitriada, Kreml, bojar</li> <li>opisuje następstwa dymitriady</li> <li>wskazuje na mapie tereny przyłączone przez Polskę w wyniku interwencji w Rosji (po pokoju w Polanowie i Jamie Zapolskim) – opisuje przyczyny poparcia Dymitra Samozwańca przez magnatów i duchowieństwo</li> <li>wskazuje przyczyny obalenia Dymitra Samozwańca</li> <li>wyjaśnia cel polskiej interwencji w Rosji</li> <li>podaje datę podpisania pokoju w Polanowie (1634 r.)</li> <li>charakteryzuje przyczyny wojen polsko-szwedzkich w XVII w.</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: cło</li> <li>opowiada przebieg wojny o Inflanty</li> <li>wskazuje na mapie Oliwę</li> <li>podaje datę bitwy pod Oliwą (1627 r.) i wyjaśnia znaczenie tego starcia</li> <li>wyjaśnia, dlaczego Zygmunt III Waza utracił tron Szwecji</li> <li>przedstawia przyczyny zablokowania ujścia Wisły przez Szwedów</li> <li>tłumaczy, dlaczego Polska często nie wykorzystywała swoich sukcesów militarnych</li> <li>wyjaśnia, kim byli Kozacy rejestrowi</li> <li>przedstawia zajęcia i sytuację Kozaków</li> <li>wskazuje na mapie najważniejsze bitwy powstania (Żółte Wody, Korsuń, Beresteczko)</li> <li>zasadnia tezę, że powstanie Chmielnickiego było wojną domową</li> <li>przedstawia przyczyny wybuchu powstania na Ukrainie</li> <li>omawia główne etapy powstania</li> <li>wyjaśnia, dlaczego powstanie Chmielnickiego przerodziło się w wojnę polsko-rosyjską</li> <li>wskazuje na mapie Perejaśław</li> <li>podaje i zaznacza na osi czasu datę ugody w Perejaśławiu (1654 r.)</li> <li>wskazuje na mapie Lwów i Prusy Książęce</li> <li>wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich</li> </ul> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia na ilustracji uzbrojenie piechoty szwedzkiej</li> <li>• podaje i zaznacza na osi czasu daty potopu szwedzkiego (1655–1660 r.) oraz pokoju w Oliwie (1660 r.)</li> <li>• charakteryzuje postępowanie Szwedów wobec ludności polskiej</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: sułtan, husarz, janczar</li> <li>• podaje przyczyny wyprawy Jana III Sobieskiego pod Wiedeń</li> <li>• wskazuje na mapie Wiedeń</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: islam, wezyr</li> <li>• charakteryzuje postaci Jana III Sobieskiego i Kara Mustafy</li> <li>• podaje i zaznacza na osi czasu daty bitwy pod Chocimiem (1673 r.) oraz odsieczy wiedeńskiej (1683 r.)</li> <li>• wymienia skutki wojen z Turcją</li> <li>• wskazuje na mapie Podole, Chocim i Kamieniec Podolski</li> <li>• charakteryzuje XVII stulecie jako czas wielu konfliktów wojennych prowadzonych przez Rzeczpospolitą</li> <li>• wskazuje na mapie państwa, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w XVII w.</li> <li>• wymienia skutki wojen toczonych przez Rzeczpospolitą w XVII w., w tym m.in. wyniszczenie kraju i straty terytorialne</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: haracz, ekspansja</li> <li>• podaje i zaznacza na osi czasu daty najazdu tureckiego i oblężenia Kamieńca Podolskiego (1672 r.)</li> <li>• wskazuje na mapie tereny, na których toczyła się wojna (Podole) oraz miejsca najważniejszych wydarzeń (Cecora Kamieniec Podolski, Chocim)</li> <li>• wymienia przyczyny początkowych niepowodzeń wojsk polskich w walce z Turkami w II poł. XVII w.</li> <li>• omawia przyczyny wojen polsko-tureckich w XVII w.</li> <li>• przedstawia walkę Rzeczypospolitej o Mołdawię</li> <li>• wymienia hetmanów Stanisława Żółkiewskiego i Jana Karola Chodkiewicza oraz bitwy z Turcją, w</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia postanowienia pokoju w Oliwie</li> <li>• wyjaśnia przyczyny początkowych niepowodzeń Rzeczypospolitej w czasie potopu</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: liberum veto</li> <li>• wskazuje na mapie tereny utracone przez Rzeczpospolitą (Inflanty, Podole, Prusy Książęce, część Ukrainy)</li> <li>• wymienia przyczyny uzależnienia Polski od obcych państw</li> <li>• charakteryzuje funkcjonowanie aparatu władzy na przełomie XVII i XVIII w., zwracając uwagę na słabość władzy królewskiej, zrywanie sejmów i wzrost znaczenia magnaterii</li> <li>• wskazuje objawy kryzysu państwa</li> <li>• podaje przyczyny i objawy kryzysu gospodarczego – przedstawia przyczyny rokoszu Lubomirskiego</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego w Rzeczypospolitej coraz większą rolę zaczęli odgrywać magnaci</li> <li>• wskazuje postać Władysława Sicińskiego, który w 1652 r. doprowadził do pierwszego w historii zerwania sejmiku</li> <li>• charakteryzuje malarstwo i rzeźbę epoki baroku</li> <li>• charakteryzuje ideologię sarmatyzmu</li> <li>• wyjaśnia pochodzenie terminu sarmatyzm</li> <li>• wyjaśnia znaczenie określenia „złota wolność szlachecka”</li> <li>• opisuje strój sarmacki na podstawie ilustracji</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: putto, ornament</li> <li>• wyjaśnia genezę epoki baroku</li> <li>• wskazuje wpływ rosnącej pobożności na architekturę i sztukę epoki</li> <li>• wskazuje następstwa bezkrytycznego stosunku szlachty do ustroju państwa</li> <li>• wyjaśnia, na czym polega związek kultury barokowej z ruchem kontrreformacyjnym</li> <li>• charakteryzuje barok jako epokę kontrastów</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: manufaktura, cło, import, eksport</li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>których dowodzili (Cecora 1620 r., obrona Chocimia 1621 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• opowiada o sposobach spędzania czasu wolnego przez szlachtę na przełomie XVII i XVIII w.</li> <li>• wskazuje pozytywne i negatywne cechy szlachty polskiej tego okresu</li> <li>• wymienia najwybitniejsze dzieła sztuki barokowej w Polsce i Europie (np. Wersal, pałac w Wilanowie)</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: barok</li> <li>• zaznacza na osi czasu epokę baroku</li> <li>• wymienia trzy cechy charakterystyczne architektury barokowej</li> <li>• z ilustracji przedstawiających zabytki wybiera te, które zostały zbudowane w stylu barokowym</li> <li>• wyjaśnia, czym były kalwarie</li> <li>• krótko opisuje zakres władzy króla w monarchii absolutnej</li> <li>• przywołuje postać Ludwika XIV jako władcy absolutnego</li> <li>• wskazuje na mapie Francję</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: monarchia absolutna</li> <li>• wymienia uprawnienia monarchy absolutnego</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego Ludwika XIV określano mianem Króla Słońce</li> <li>• wskazuje czas panowania Ludwika XIV (XVII w.)</li> <li>• opisuje życie w Wersalu w czasach Ludwika XIV</li> <li>• wskazuje na mapie Anglię i Londyn</li> <li>• przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: parlament</li> <li>• wskazuje organy władzy w monarchii parlamentarnej</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: monarchia parlamentarna</li> <li>• wskazuje Anglię jako kraj o ustroju monarchii parlamentarnej</li> <li>• wymienia i krótko charakteryzuje postaci Karola I Stuarta, Olivera Cromwella i Wilhelma Orańskiego</li> <li>• przedstawia zakres władzy dyktatora</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: oświecenie</li> <li>• zaznacza na osi czasu epokę oświecenia</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia, dlaczego Francja była europejską potęgą</li> <li>• przedstawia, w jaki sposób doszło do wzmocnienia władzy królewskiej we Francji</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: hugenoci</li> <li>• opisuje, jak zakończyły się wojny religijne we Francji (przywołuje Edykt nantejski)</li> <li>• omawia politykę gospodarczą ministra Colberta</li> <li>• opowiada o twórczości Moliera</li> <li>• wyjaśnia przyczyny konfliktu Karola I z parlamentem</li> <li>• przedstawia Deklarację praw narodu angielskiego</li> <li>• charakteryzuje ustrój monarchii parlamentarnej</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: purytanie, nowa szlachta, rojaliści</li> <li>• przedstawia postać Olivera Cromwella i jego dokonania</li> <li>• wskazuje 1689 r. jako czas ukształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii</li> <li>• charakteryzuje ideologię oświecenia</li> <li>• przedstawia postać Monteskiusza i wyjaśnia, na czym polegała opracowana przez niego koncepcja trójpodziału władzy</li> <li>• przedstawia postaci Woltera i Jana Jakuba Rousseau</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: ateizm</li> <li>• omawia koncepcję umowy społecznej zaproponowaną przez Jana Jakuba Rousseau</li> <li>• wyjaśnia przyczyny krytyki absolutyzmu i Kościoła przez filozofów doby oświecenia</li> <li>• wymienia reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego monarchowie absolutyzmu oświeconego nazywali siebie „sługami ludu”</li> <li>• wyjaśnia związki między pojawieniem się nowych potęg w Europie Środkowej a sytuacją w Rzeczypospolitej</li> <li>• charakteryzuje reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach</li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje przykład dokonania naukowego lub technicznego epoki oświecenia (np. termometr lekarski, maszyna parowa)</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: klasycyzm</li> <li>• wymienia przykłady budowli klasycystycznych w Polsce i Europie</li> <li>• charakteryzuje styl klasycystyczny</li> <li>• z ilustracji przedstawiających zabytki wybiera te, które zostały zbudowane w stylu klasycystycznym</li> <li>• wymienia najważniejsze dokonania naukowe i techniczne epoki oświecenia</li> <li>• tłumaczy, dlaczego nowa epoka w kulturze</li> <li>• europejskiej została nazwana oświeceniem</li> <li>• wskazuje na mapie Rosję, Austrię i Prusy w XVIII w.</li> <li>• wymienia Marię Teresę, Józefa II, Piotra I i Fryderyka Wielkiego jako władców Austrii, Rosji i Prus</li> <li>• wskazuje Rosję, Austrię i Prusy jako potęgi europejskie XVIII stulecia</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: absolutyzm, absolutyzm oświecony</li> <li>• podaje przykłady reform w monarchiach absolutyzmu oświeconego</li> <li>• wskazuje wpływ ideologii oświecenia na reformy w krajach absolutyzmu oświeconego</li> <li>• wskazuje na mapie Petersburg jako nową stolicę Rosji</li> <li>• wskazuje na mapie Stany Zjednoczone</li> <li>• określa czas powstania Stanów Zjednoczonych</li> <li>• wymienia Tadeusza Kościuszkę i Kazimierza Pułaskiego jako polskich bohaterów walki o niepodległość USA</li> <li>• przywołuje postać Jerzego Waszyngтона jako pierwszego prezydenta USA</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: kolonia, konstytucja</li> <li>• wskazuje na mapie kolonie brytyjskie w Ameryce Północnej</li> <li>• wymienia strony konfliktu w wojnie o niepodległość Stanów</li> <li>• podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji USA – pierwszej takiej ustawy na świecie (1787 r.)</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia wpływ reform na wzrost znaczenia tych państw</li> <li>• opisuje skutki uzyskania przez Rosję dostępu do Bałtyku</li> <li>• przedstawia przyczyny wybuchu wojny między kolonistami a rządem brytyjskim</li> <li>• opisuje wydarzenie zwane bostońskim piciem herbaty</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: bojkot</li> <li>• podaje i zaznacza na osi czasu datę powstania Stanów Zjednoczonych (4 lipca 1776 r.)</li> <li>• charakteryzuje znaczenie Deklaracji niepodległości</li> <li>• przedstawia udział Polaków w walce o niepodległość USA</li> <li>• przedstawia najważniejsze etapy walki o niepodległość USA</li> <li>• wskazuje na mapie Boston, Filadelfię i Yorktown</li> <li>• omawia zasługi Jerzego Waszyngтона dla powstania USA</li> <li>• opisuje idee oświeceniowe zapisane w konstytucji USA</li> <li>• wymienia miejsca związane z udziałem Polaków w wojnie o niepodległość USA</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: konfederacja,</li> <li>• liberum veto, wolna elekcja, przywileje, złota wolność szlachecka</li> <li>• wyjaśnia sens powiedzeń: Od Sasa do Lasa i Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa</li> <li>• przedstawia postać Stanisława Leszczyńskiego</li> <li>• charakteryzuje projekty reform w I poł. XVIII w.</li> <li>• przedstawia genezę i postanowienia sejmu niemego</li> <li>• podaje i zaznacza na osi czasu datę obrad sejmu niemego (1717 r.)</li> <li>• wyjaśnia przyczynę ingerencji Rosji w sprawy Polski</li> <li>• opisuje pozytywne i negatywne skutki rządów Augusta III</li> <li>• opisuje okoliczności wyboru Stanisława Augusta na króla Polski</li> <li>• wymienia reformy Stanisława Augusta w celu naprawy oświaty i gospodarki w II poł. XVIII w.</li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia, dlaczego Amerykanie mówią w języku angielskim</li> <li>• porównuje pierwszą flagę USA z flagą współczesną, wskazując zauważone podobieństwa i różnice</li> <li>• wymienia Augusta II Mocnego i Augusta III Sasa jako monarchów sprawujących władzę w Polsce na początku XVIII w.</li> <li>• opisuje konsekwencje wyboru dwóch władców jednocześnie – poprawnie posługuje się terminami: unia personalna, anarchia</li> <li>• wskazuje na mapie Saksonię</li> <li>• wymienia przyczyny anarchii w Polsce</li> <li>• przedstawia Stanisława Konarskiego jako reformatora Rzeczypospolitej i krótko opisuje propozycje jego reform</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: rozbiory Polski</li> <li>• podaje i zaznacza na osi czasu datę pierwszego rozbioru Polski (1772 r.)</li> <li>• wymienia państwa, które dokonały pierwszego rozbioru Polski i wskazuje je na mapie</li> <li>• przywołuje postać Stanisława Augusta Poniatowskiego jako ostatniego króla Polski</li> <li>• charakteryzuje postać Stanisława Augusta Poniatowskiego</li> <li>• wskazuje na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas pierwszego rozbioru</li> <li>• przedstawia przyczyny pierwszego rozbioru Polski</li> <li>• ocenia postawę Tadeusza Rejtana</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: ambasador, emigracja</li> <li>• wskazuje Stanisława Augusta jako oświeceniowego mecenasa sztuki</li> <li>• podaje przykład zasług ostatniego króla dla rozwoju kultury polskiej</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: szkoła parafialna</li> <li>• podaje przykłady przedmiotów nauczanych w szkołach parafialnych</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: obiady czwartkowe</li> <li>• przedstawia przyczyny powołania Komisji Edukacji Narodowej</li> <li>• wskazuje cel wychowania i edukacji młodzieży w XVIII w.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje następstwa konfederacji barskiej</li> <li>• porównuje postawy rodaków wobec rozbioru państwa na podstawie analizy obrazu Jana Matejki Rejtan – Upadek Polski – poprawnie posługuje się terminem: prawa kardynalne</li> <li>• podaje datę zawiązania konfederacji barskiej (1768 r.)</li> <li>• przedstawia cel walki konfederatów barskich</li> <li>• opowiada o przebiegu i decyzjach sejmu rozbiorowego</li> <li>• charakteryzuje architekturę i sztukę klasycystyczną</li> <li>• podaje przykłady budowli klasycystycznych</li> <li>• charakteryzuje twórczość Ignacego Krasickiego</li> <li>• przedstawia zadania Teatru Narodowego i czasopisma „Monitor”</li> <li>• omawia zmiany wprowadzone w polskim szkolnictwie przez KEN</li> <li>• wymienia pisarzy politycznych II poł. XVIII w. (Hugo Kołłątaj, Stanisław Staszic) oraz ich propozycje reform</li> <li>• przedstawia zasługi Stanisława Augusta dla rozwoju kultury i sztuki oświecenia</li> <li>• wymienia malarzy tworzących w Polsce (Canaletto, Marcello Bacciarelli)</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego obrazy Canaletta są ważnym źródłem wiedzy historycznej</li> <li>• charakteryzuje postać Stanisława Małachowskiego</li> <li>• opisuje sytuację w Polsce po pierwszym rozborze</li> <li>• podaje cel obrad Sejmu Wielkiego</li> <li>• przedstawia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i podaje jej datę (1792 r.)</li> <li>• wskazuje na mapie Targowicę, Dubienkę i Zieleńce</li> <li>• opisuje najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego</li> <li>• charakteryzuje ustrój polityczny wprowadzony przez Konstytucję 3 maja</li> <li>• przedstawia genezę ustanowienia Orderu Virtuti Militari</li> <li>• opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej (1792 r.),</li> </ul> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>poprawnie posługuje się terminem: konstytucja</p> <p>podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia Konstytucji 3 maja (1791 r.)</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia państwa, które dokonały drugiego rozbioru Polski</li> <li>na obrazie Jana Matejki Konstytucja 3 maja 1791 roku wskazuje współtwórców konstytucji: Stanisława Augusta Poniatowskiego i Stanisława Małachowskiego</li> <li>podaje i zaznacza na osi czasu daty obrad Sejmu Wielkiego (1788–1792 r.) i drugiego rozbioru (1793 r.)</li> <li>wymienia najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego</li> <li>wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja (zniesienie liberum veto i wolnej elekcji)</li> <li>wskazuje na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas drugiego rozbioru</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: naczelnik, kosynierzy, zaborcy</li> <li>wskazuje Tadeusza Kościuszkę jako naczelnika powstania</li> <li>wymienia państwa, które dokonały trzeciego rozbioru Polski</li> <li>charakteryzuje postać Tadeusza Kościuszki</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: insurekcja</li> <li>podaje i zaznacza na osi czasu daty insurekcji kościuszkowskiej (1794 r.) oraz trzeciego rozbioru Polski (1795 r.)</li> <li>wymienia przyczyny wybuchu i upadku powstania kościuszkowskiego</li> <li>wskazuje na mapie Kraków i tereny utracone przez Polskę podczas trzeciego rozbioru</li> <li>wskazuje na mapie Francję i Paryż</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: konstytucja, rewolucja, Bastylia</li> <li>podaje wydarzenie, które rozpoczęło rewolucję francuską</li> <li>wyjaśnia, dlaczego Francuzi obchodzą swoje święto narodowe 14 lipca</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: burżuazja, Stany Generalne</li> <li>wymienia i charakteryzuje stany społeczne we Francji</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>przedstawia postanowienia sejmu w Grodnie</li> <li>charakteryzuje postać Wojciecha Bartosa</li> <li>opowiada o bitwie pod Racławicami i przedstawia jej znaczenie</li> <li>wskazuje na mapie Racławice i Połaniec</li> <li>wyjaśnia, dlaczego Kościuszko zdecydował się wydać Uniwersał połaniecki</li> <li>wskazuje następstwa upadku powstania kościuszkowskiego – poprawnie posługuje się terminem: uniwersał</li> <li>przedstawia zapisy Uniwersału połanieckiego</li> <li>opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego i podaje jego najważniejsze wydarzenia w kolejności chronologicznej</li> <li>wskazuje na mapie Maciejowice i przedstawia znaczenie tej bitwy dla losów powstania</li> <li>przedstawia przyczyny wybuchu rewolucji burżuazyjnej</li> <li>opisuje położenie stanów społecznych we Francji</li> <li>wyjaśnia zadania Konstytuanty</li> <li>przedstawia najważniejsze zapisy Deklaracji praw człowieka i obywatela</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: monarchia konstytucyjna</li> <li>przedstawia sytuację we Francji przez wybuchem rewolucji</li> <li>opisuje decyzje Konstytuanty podjęte po wybuchu rewolucji i wskazuje ich przyczyny</li> <li>podaje datę uchwalenia konstytucji francuskiej (1791 r.)</li> <li>charakteryzuje ustrój Francji po wprowadzeniu konstytucji</li> <li>poprawnie posługuje się terminami: jakobini, dyktatoriat</li> <li>opisuje rządy jakobinów</li> <li>wyjaśnia, dlaczego rządy jakobinów nazwano Wielkim Terrorem</li> <li>przedstawia, w jaki sposób jakobinów odsunięto od władzy</li> <li>charakteryzuje rządy dyktatoriatu</li> <li>poprawnie posługuje się terminem: radykalizm</li> </ul> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje i zaznacza na osi czasu datę wybuchu rewolucji burżuazyjnej we Francji (14 lipca 1789 r.)</li> <li>• charakteryzuje postać Ludwika XVI</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: gilotyna, terror</li> <li>• przedstawia okoliczności stracenia Ludwika XVI</li> <li>• przedstawia przyczyny obalenia władzy Ludwika XVI</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: republika</li> <li>• charakteryzuje postać Maksymiliana Robespierre’a</li> <li>• wskazuje na mapie państwa, z którymi walczyła rewolucyjna Francja</li> <li>• charakteryzuje krótko postać Napoleona Bonapartego jako cesarza Francuzów i wybitnego dowódcę</li> <li>• określa I poł. XIX w. jako epokę napoleońską</li> <li>• przedstawia na infografice uzbrojenie żołnierzy epoki napoleońskiej</li> <li>• wskazuje na mapie państwa, z którymi toczyła wojny napoleońska Francja</li> <li>• podaje datę decydującej bitwy pod Austerlitz i wskazuje tę miejscowość na mapie</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: zamach stanu</li> <li>• przedstawia okoliczności przejęcia władzy przez Napoleona</li> <li>• wskazuje na mapie tereny zależne od Francji</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: Wielka Armia</li> <li>• wskazuje na mapie Rosję i Moskwę</li> <li>• opisuje, jak zakończyła się wyprawa Napoleona na Rosję</li> <li>• przedstawia przyczyny wyprawy Napoleona na Rosję</li> <li>• opisuje, w jakich warunkach atmosferycznych wycofywała się Wielka Armia</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Lipskiem została nazwana „bitwą narodów”</li> <li>• wskazuje na mapie państwa koalicji antyfrancuskiej, Elbę i Lipsk</li> <li>• wymienia państwa zaborcze</li> <li>• wyjaśnia, kim byli Jan Henryk Dąbrowski i Józef Wybicki</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia na przykładzie postaci Maksymiliana</li> <li>• Robespierre’a sens powiedzenia: Rewolucja</li> <li>• pożera własne dzieci</li> <li>• przedstawia skutki rządów jakobinów</li> <li>• wyjaśnia przyczyny upadku rządów jakobinów</li> <li>• przedstawia położenie Francji w Europie podczas rządów dyktatoratu</li> <li>• poprawnie posługuje się terminem: blokada kontynentalna</li> <li>• wyjaśnia przyczyny wprowadzenia blokady kontynentalnej przeciw Anglii</li> <li>• charakteryzuje Kodeks Napoleona i podaje datę jego uchwalenia (1804 r.)</li> <li>• wymienia reformy wprowadzone przez Napoleona</li> <li>• wyjaśnia przyczyny niezadowolenia społecznego podczas rządów dyktatoratu</li> <li>• przedstawia etapy kariery Napoleona</li> <li>• podaje datę koronacji cesarskiej Napoleona (1804 r.)</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego Napoleon koronował się na cesarza Francuzów</li> <li>• podaje datę pokoju w Tylicy (1807 r.) i przedstawia jego postanowienia</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: taktyka spalanej ziemi, wojna podjazdowa, abdykacja</li> <li>• przedstawia strategię obronną Rosji</li> <li>• opisuje skutki wyprawy Napoleona na Rosję</li> <li>• podaje datę bitwy pod Lipskiem (1813 r.)</li> <li>• przedstawia skutki klęski Napoleona pod Lipskiem – omawia przebieg kampanii rosyjskiej Napoleona</li> <li>• podaje datę bitwy pod Borodino (1812 r.)</li> <li>• wskazuje na mapie Borodino</li> <li>• omawia, jak przebiegał odwrót Wielkiej Armii</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego Polacy wiązali nadzieję na niepodległość z Napoleonem</li> <li>• opisuje udział legionistów w wojnach napoleońskich</li> <li>• przedstawia powody wysłania legionistów na San Domingo</li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje nazwę hymnu Polski i wskazuje jego związek z Legionami Polskimi we Włoszech</li> <li>• poprawnie posługuje się terminami: legiony, emigracja</li> <li>• podaje i zaznacza na osi czasu datę utworzenia Legionów Polskich we Włoszech (1797 r.)</li> <li>• wskazuje na mapie Włochy, Francję i San Domingo</li> <li>• przedstawia cel utworzenia Legionów Polskich i opisuje walki z ich udziałem wskazuje na mapie Księstwo Warszawskie</li> <li>• podaje przyczyny likwidacji Księstwa Warszawskiego</li> <li>• przedstawia okoliczności utworzenia Księstwa Warszawskiego,</li> <li>• wskazuje na mapie Tylżę</li> <li>• podaje i zaznacza na osi czasu daty utworzenia i likwidacji Księstwa Warszawskiego (1807 r., 1815 r.)</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• opisuje położenie ludności polskiej po utracie niepodległości</li> <li>• charakteryzuje zasady obowiązujące w Legionach Polskich</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego Legiony były szkołą patriotyzmu i demokracji</li> <li>• charakteryzuje postać księcia Józefa Poniatowskiego</li> <li>• przedstawia okoliczności powiększenia terytorium Księstwa Warszawskiego</li> <li>• wskazuje na mapie Raszyn</li> <li>• wyjaśnia znaczenie mitu napoleońskiego dla podtrzymania pamięci o Legionach</li> <li>• omawia zapisy konstytucji Księstwa Warszawskiego</li> <li>• wskazuje związek między zapisami konstytucji Księstwa Warszawskiego a ideami rewolucji francuskiej</li> <li>• wskazuje na mapie Somosierrę</li> <li>• opowiada o szarży polskich szwoleżerów pod Somosierrą i wskazuje jej znaczenie dla toczonych walk</li> </ul> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

# WYMAGANIA EDUKACYNE HISTORIA, KL. VII

| WYMAGANIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PODSTAWOWE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | PONADPODSTAWOWE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: restauracja, legitymizm, równowaga europejska;</li> <li>• zna daty obrad kongresu wiedeńskiego (1814–1815);</li> <li>• wskazuje na mapie państwa decydujące na kongresie wiedeńskim;</li> <li>• podaje przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego. – wyjaśnia znaczenie terminów: abdykacja, Święte Przymierze;</li> <li>• zna daty: bitwy pod Waterloo (18 VI 1815), podpisania aktu Świętego Przymierza (IX 1815);</li> <li>• prezentuje główne założenia ładu wiedeńskiego;</li> <li>• przedstawia decyzje kongresu dotyczące ziem polskich.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja przemysłowa, maszyna parowa, manufaktura;</li> <li>• zna datę udoskonalenia maszyny parowej (1763);</li> <li>• identyfikuje postać Jamesa Watta;</li> <li>• wymienia przyczyny rewolucji przemysłowej.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: industrializacja, urbanizacja, kapitalizm;</li> <li>• identyfikuje postacie: Samuela Morse’a;</li> <li>• wymienia gałęzie przemysłu, które rozwinęły się dzięki zastosowaniu maszyny parowej;</li> <li>• omawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój komunikacji.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: ideologia, proletariatus, strajk, fabrykanci;</li> <li>• wymienia ideologie społeczno-polityczne w XIX wieku</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: liberalizm, konserwatyzm, socjalizm, komunizm, związek zawodowy;</li> <li>• identyfikuje postacie: Edmunda Burke’a, Karola Marksa, Adama Smitha;</li> <li>• charakteryzuje założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu i komunizmu.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu Związek Niemiecki;</li> <li>• zna datę „stu dni” Napoleona (III–VI 1815);</li> <li>• identyfikuje postać Aleksandra I;</li> <li>• przedstawia i wskazuje na mapie zmiany terytorialne w Europie po kongresie wiedeńskim. – wyjaśnia znaczenie terminu „sto dni”;</li> <li>• identyfikuje postacie: Franciszka I, Fryderyka Wilhelma III, Aleksandra I;</li> <li>• omawia przebieg „stu dni” Napoleona; ocenia zasady, na których podstawie stworzono ład wiedeński; przedstawia działalność Świętego Przymierza.</li> <li>• zna daty: skonstruowania telegrafu (1837);</li> <li>• identyfikuje postać Michaela Faradaya jako konstruktora silnika elektrycznego;</li> <li>• zna zasady kapitalizmu;</li> <li>• wskazuje na mapie państwa, na których terenie rozwinęły się w XIX w. najważniejsze zagłębia przemysłowe Europy;</li> <li>• przedstawia konsekwencje zastosowania maszyny parowej dla rozwoju przemysłu.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: cywilizacja przemysłowa, metropolia;</li> <li>• przedstawia gospodarcze i społeczne skutki industrializacji;</li> <li>• wyjaśnia znaczenie wynaleźnia elektryczności dla rozwoju przemysłu i komunikacji;</li> <li>• opisuje sposób działania maszyny parowej.</li> <li>• identyfikuje postacie: Henriego de Saint-Simona, Roberta Owena, Fryderyka Engelsa;</li> <li>• przedstawia warunki pracy dzieci w XIX wiecznych fabrykach;</li> <li>• przedstawia okoliczności narodzin liberalizmu, konserwatyzmu i ruchu robotniczego</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu uwłaszczenie;</li> <li>• zna datę powstania Królestwa Polskiego, Wielkiego Księstwa Poznańskiego i Wolnego Miasta Krakowa (1815);</li> <li>• wymienia ustalenia kongresu wiedeńskiego w sprawie ziem polskich.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: autonomia, Galicja, unia personalna;</li> <li>• charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego;</li> <li>• wymienia organy władzy określone w konstytucji Królestwa Polskiego;</li> <li>• wymienia reformy Franciszka Ksawerego Druckiego- Lubeckiego;</li> <li>• wymienia ośrodki przemysłowe w Królestwie Polskim;</li> <li>• wskazuje na mapie podział ziem polskich po kongresie wiedeńskim.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu noc listopadowa;</li> <li>• zna daty: wybuchu powstania listopadowego (29/30 XI 1830);</li> <li>• identyfikuje postać Piotra Wysockiego;</li> <li>• wymienia przyczyny powstania listopadowego.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: cenzura, kalizanie, konspiracja, dyktator;</li> <li>• identyfikuje postacie: Aleksandra I, Józefa Chłopickiego, Mikołaja I;</li> <li>• wymieni miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego;</li> <li>• omawia przyczyny klęski powstania listopadowego</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: rusyfikacja, Wielka Emigracja;</li> <li>• identyfikuje postacie: Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego;</li> <li>• wymienia przyczyny Wielkiej Emigracji;</li> <li>• wymienia główne kraje, do których emigrowali Polacy po upadku powstania listopadowego;</li> <li>• wskazuje przykłady polityki rusyfikacji w Królestwie Polskim po upadku powstania listopadowego</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: zsyłka, represja;</li> <li>• identyfikuje postać Zygmunta Krasińskiego;</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: wolna konkurencja, liberalizm ekonomiczny, manifest komunistyczny;</li> <li>• zna datę wydania Manifestu komunistycznego (1848);</li> <li>• wyjaśnia różnice między socjalistami i komunistami;</li> <li>• wyjaśnia rolę związków zawodowych w rozwoju ruchu robotniczego</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: namiestnik, protektorat;</li> <li>• identyfikuje postacie: Aleksandra I, Wielkiego księcia Konstantego;</li> <li>• charakteryzuje ustrój Wielkiego Księstwa Poznańskiego;</li> <li>• opisuje ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej;</li> <li>• charakteryzuje rozwój gospodarczy zaboru pruskiego i zaboru austriackiego oraz Królestwa Polskiego;</li> <li>• omawia proces uwłaszczania chłopów w zaborze pruskim i austriackim</li> <li>• zna daty: nadania wolności osobistej chłopom w zaborze pruskim (1807), zniesienia pańszczyzny w zaborze austriackim (1848);</li> <li>• wskazuje na mapie najważniejsze okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim;</li> <li>• porównuje sytuację gospodarczą ziem polskich pod zaborami.</li> <li>• zna daty: bitwy pod Olszynką Grochowską (II 1831), wojny polsko-rosyjskiej (II–X 1831), bitwy pod Ostrołęką (V 1831), bitwy o Warszawę (6–7 IX 1831);</li> <li>• identyfikuje postacie: Ignacego Prądzyńskiego, Emilii Plater;</li> <li>• wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew powstania listopadowego;</li> <li>• wyjaśnia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miała detronizacja cara Mikołaja I;</li> <li>• opisuje przebieg nocy listopadowej</li> <li>• charakteryzuje poczynania władz powstańczych do wybuchu wojny polsko-rosyjskiej;</li> <li>• zna daty: bitwy pod Stoczkiem (II 1831), bitew pod Wawrem i Dębem Wielkim (III 1831), bitew pod Iganiami i Boremlem (IV 1831);</li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia formy działalności Polaków na emigracji;</li> <li>omawia przykłady polityki władz rosyjskich wobec Królestwa Polskiego.</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminu romantyzm;</li> <li>identyfikuje postacie: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Fryderyka Chopina;</li> <li>wymienia poglądy romantyków.</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminu: racjonalizm, mesjanizm;</li> <li>identyfikuje postacie: Joachima Lelewela, Adama Jerzego Czartoryskiego;</li> <li>wymienia przykłady dzieł polskich romantyków;</li> <li>wymienia przykłady szkół działających w Królestwie Polskim</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminów: secesja, Północ, Południe, dyskryminacja;</li> <li>zna datę wojny secesyjnej (1861–1865);</li> <li>identyfikuje postać Abrahama Lincolna;</li> <li>wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej.</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminów: wojna secesyjna, Konfederacja, Unia;</li> <li>zna datę wydania dekretu o zniesieniu niewolnictwa (1863);</li> <li>identyfikuje postacie: Roberta Lee, Ulyssesa Granta;</li> <li>charakteryzuje sytuację gospodarczą, społeczną i polityczną Północy i Południa;</li> <li>wymienia skutki wojny secesyjnej</li> <li>zna daty: powstania Królestwa Włoch (1861), ogłoszenia powstania II Rzeszy Niemieckiej (18 I 1871);</li> <li>identyfikuje postać Giuseppe Garibaldiego;</li> <li>wymienia, jakie wojny stoczono podczas jednoczenia Niemiec;</li> <li>wymienia wydarzenia, które doprowadziły do zjednoczenia Włoch.</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminu wyprawa „tysiąca czerwonych koszul”;</li> <li>zna daty: wojny Prus z Austrią (1866), wojny francusko-pruskiej (1870-1871);</li> <li>identyfikuje postacie: Wilhelma I, Wiktora Emanuela II, Ottona von Bismarcka;</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>identyfikuje postacie: Józefa Sowińskiego, Jana Skrzyneckiego, Jana Krukowieckiego;</li> <li>wyjaśnia, jaką rolę w życiu Królestwa Polskiego pełnił wielki książę Konstanty;</li> <li>opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej;</li> <li>przedstawia okoliczności powstania opozycji legalnej i cele jej działalności;</li> <li>przedstawia przebieg walk powstańczych poza Królestwem Polskim.</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminów: Statut organiczny, kontrybucja;</li> <li>zna datę wprowadzenia Statutu organicznego (1832);</li> <li>omawia represje popowstaniowe w zaborze pruskim;</li> <li>identyfikuje postać: Joachima Lelewela, Artura Grottgera;</li> <li>charakteryzuje warunki, w jakich ukształtował się polski romantyzm;</li> <li>wyjaśnia, na czym polegał konflikt romantyków z klasykami.</li> <li>identyfikuje postacie: Andrzeja Towiańskiego, Artura Grottgera, Antoniego Malczewskiego;</li> <li>przedstawia sytuację kultury polskiej po utracie niepodległości</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminów: taktyka spalonej ziemi, abolicjonizm, demokraci, republikanie;</li> <li>zna daty: wyboru Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), secesji Karoliny Południowej (1860), powstania Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861);</li> <li>opisuje przebieg wojny secesyjnej;</li> <li>wyjaśnia, jakie konsekwencje dla dalszego przebiegu wojny miał dekret o zniesieniu niewolnictwa;</li> <li>dzieli skutki wojny secesyjnej na: społeczne, polityczne i gospodarcze.<br/>zna daty: bitew pod Magentą i Solferino (1859), wojny Prus i Austrii z Danią (1864), bitwy pod Sadową (1866), bitwy pod Sedanem (1870);</li> <li>przedstawia skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla Europy;<br/>opisuje przebieg procesu jednoczenia Niemiec<br/>wyjaśnia, dlaczego Piemont stał się ośrodkiem jednoczenia Włoch;</li> </ul> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Włoch odegrał Giuseppe Garibaldi;</li> <li>• wyjaśnia, jaką rolę w jednoczeniu Niemiec odegrał Otto von Bismarck.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu kolonializm, metropolia;</li> <li>• identyfikuje postać królowej Wiktorii;</li> <li>• wymienia państwa, które uczestniczyły w kolonizacji Afryki i Azji.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu kompania handlowa</li> <li>• wskazuje państwa, które posiadały najwięcej kolonii;</li> <li>• wymienia przyczyny i skutki ekspansji kolonialnej.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: system republikański, monarchia parlamentarna, demokratyzacja;</li> <li>• wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji;</li> <li>• wymienia nowe ruchy polityczne</li> <li>• w Europie drugiej połowie XIX w</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: socjaldemokracja, chrześcijańska demokracja (chadecja), emancypantki, sufrażystki;</li> <li>• identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII;</li> <li>• wymienia postulaty emancypantek i sufrażystek</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: teoria ewolucji, promieniowanie X, kultura masowa;</li> <li>• identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie;</li> <li>• wymienia odkrycia naukowe, przełomu XIX i XX wieku;</li> <li>• przedstawia cechy charakterystyczne kultury masowej;</li> <li>• wymienia nowe kierunki w sztuce i architekturze</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu pasteryzacja;</li> <li>• zna datę ogłoszenia teorii ewolucji przez Karola Darwina (1859),</li> <li>• identyfikuje postacie: Karola Darwina, Marii Skłodowskiej-Curie, Ludwika Pasteura, Auguste'a i Louisa Lumière, Claude Moneta, Rudolfa Diesela;</li> <li>• przedstawia założenia teorii ewolucji;</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia skutki wojen Prus z Danią i Austrią dla procesu jednoczenia Niemiec;</li> <li>• przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: ekspansja, eksterminacja, Kompania Wschodnioindyjska;</li> <li>• wskazuje na mapie tereny świata, które podlegały kolonizacji pod koniec XIX w.;</li> <li>• wymienia przyczyny konfliktów kolonialnych;</li> <li>• przedstawia skutki ekspansji kolonialnej dla państw europejskich i mieszkańców terenów podbitych;</li> <li>• przedstawia proces kolonizacji Afryki i Azji;</li> <li>• wskazuje przykłady konfliktów kolonialnych.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: nacjonalizm, szowinizm, syjonizm;</li> <li>• przedstawia założenia programowe socjalistów;</li> <li>• charakteryzuje założenia programowe chrześcijańskiej demokracji;</li> <li>• przedstawia cele i metody działania anarchistów;</li> <li>• omawia różnice między zwolennikami socjaldemokracji a komunistami;</li> <li>• wyjaśnia, jakie okoliczności wpłynęły na narodziny ruchu emancypacji kobiet.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: secesja, realizm, impresjonizm, naturalizm, kubizm;</li> <li>• identyfikuje postacie: Dmitrija Mendelejewa, Wilhelma Roentgena, Charelsa Dickensa, Pierre'a Curie;</li> <li>• charakteryzuje rozwój komunikacji i transportu;</li> <li>• charakteryzuje nowe kierunki w sztuce i architekturze;</li> <li>• wyjaśnia, czym charakteryzowało się malarstwo impresjonistów;</li> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne w XIX w.;</li> <li>• przedstawia okoliczności upowszechnienia sportu w drugiej połowie XIX w.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu odwilż (wiosna) posewastopolska;</li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>wskazuje wynalazki, które miały wpływ na życie codzienne;</li> <li>wymienia wynalazki, które miały wpływ na rozwój medycyny i higieny.</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminów: praca organiczna, branka, dyktator;</li> <li>zna daty: wybuchu powstania (22 I 1863), aktu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim (III 1864);</li> <li>identyfikuje postać Romualda Traugutta;</li> <li>wymienia założenia pracy organicznej;</li> <li>określa przyczyny powstania styczniowego;</li> <li>wskazuje przyczyny upadku powstania styczniowego. – wyjaśnia znaczenie terminów: „czerwoni”, „biali”, wojna partyzancka, ukaz;</li> <li>identyfikuje postacie: Aleksandra Wielopolskiego, Ludwika Mierosławskiego, Mariana Langiewicza;</li> <li>wymienia przykłady realizacji programu pracy organicznej;</li> <li>przedstawia programy polityczne „białych” i „czerwonych”;</li> <li>przedstawia reformy Aleksandra Wielopolskiego;</li> <li>wskazuje na mapie miejsca walk powstańczych;</li> <li>omawia okoliczności i skutki wprowadzenia dekretu o uwłaszczeniu w Królestwie Polskim.</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminów: rusyfikacja, germanizacja;</li> <li>identyfikuje postać Michała Drzymały;</li> <li>wymienia bezpośrednie represje wobec uczestników powstania styczniowego;</li> <li>charakteryzuje politykę germanizacji.</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminów: trójlojalizm, Kraj Przywiślański, autonomia, strajk szkolny, rugi pruskie;</li> <li>zna datę protestu dzieci we Wrześni (1901);</li> <li>identyfikuje postać Marii Konopnickiej;</li> <li>wymienia postawy Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji;</li> <li>przedstawia przykłady rusyfikacji i germanizacji ziem zabranych;</li> <li>wymienia instytucje autonomiczne w Galicji</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>identyfikuje postacie: Jarosława Dąbrowskiego, Leopolda Kronenberga;</li> <li>zna datę ogłoszenia manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863);</li> <li>charakteryzuje odwilż posewastopolską w Królestwie Polskim;</li> <li>wskazuje różnicę w stosunku do powstania zbrojnego między „czerwonymi” i „białymi”;</li> <li>omawia cele manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego;</li> <li>wyjaśnia, jaką rolę w upadku powstania odegrała kwestia chłopska.</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminu „rewolucja moralna”;</li> <li>zna daty: aresztowania Romualda Traugutta (IV 1864), objęcia dyktatury przez Mariana Langiewicza (III 1863);</li> <li>identyfikuje postacie: Andrzeja Zamoyskiego, Józefa Hauke- Bosaka;</li> <li>wyjaśnia, jaką rolę pełniły manifestacje patriotyczne w przededniu wybuchu powstania;</li> <li>porównuje programy polityczne „czerwonych” i „białych”.</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminów: kibitka, tajne komplety, Komisja Kolonizacyjna, Hakata;</li> <li>identyfikuje postacie: Ottona von Bismarcka, Piotra Wawrzyniaka;</li> <li>zna daty: rozpoczęcia rugów pruskich (1885), powstania Komisji Kolonizacyjnej (1886);</li> <li>omawia walkę władz carskich z polskim Kościołem;</li> <li>omawia postawę Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji; – wyjaśnia znaczenie terminów: Uniwersytet Latający, Towarzystwo Czytelni Oświatowych, nowela osadnicza, ustawa kagańcowa;</li> <li>zna datę ogłoszenia tzw. noweli osadniczej (1904),</li> <li>przedstawia okoliczności nadania Galicji autonomii przez władze austriackie;</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja, spółdzielnie oszczędnościowo- pożyczkowe;</li> <li>zna datę zniesienia granicy celnej z Rosją (1851);</li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu: emigracja zarobkowa, robotnicy;</li> <li>• identyfikuje postać Hipolita Cegielskiego;</li> <li>• wyjaśnia przyczyny i wskazuje kierunki emigracji zarobkowej Polaków pod koniec XIX w.;</li> <li>• wymienia grupy społeczne, które wykształciły się w społeczeństwie polskim w XIX w.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: burżuazja, inteligencja, ziemiaństwo;</li> <li>• zna datę uwłaszczenia chłopów w zaborze rosyjskim (1864);</li> <li>• wymienia przykłady przedsiębiorczości Polaków w zaborze pruskim i wymienia jej przykłady;</li> <li>• charakteryzuje rozwój gospodarczy Galicji;</li> <li>• omawia przykłady przemian cywilizacyjnych na ziemiach polskich w XIX w.</li> <li>• zna datę rewolucji 1905–1907;</li> <li>• rozwinie skrót: SDKP, SDKPiL, PPS, PSL;</li> <li>• identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa;</li> <li>• wskazuje partie należące do ruchu socjalistycznego, narodowego i ludowego;</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: orientacja prorosyjska, orientacja proaustriacka, krwawa niedziela, solidaryzm narodowy;</li> <li>• zna datę krwawej niedzieli (22 I 1905);</li> <li>• identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Róży Luksemburg, Ignacego Daszyńskiego;</li> <li>• wymienia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich;</li> <li>• wymienia przyczyny i przebieg rewolucji 1905–1907 w Rosji i Królestwie Polskim;</li> <li>• wymienia polskie organizacje niepodległościowe działające pod zaborami</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, Młoda Polska;</li> <li>• identyfikuje postacie: Henryka Sienkiewicza, Bolesława Prusa, Władysława Reymonta, Elizy Orzeszkowej, Jana Matejki, Marii</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• identyfikuje postać Franciszka Stefczyka;</li> <li>• przedstawia rozwój i rolnictwa w zaborze rosyjskim;</li> <li>• omawia rozwój Łodzi jako miasta przemysłowego;</li> <li>• omawia rozwój spółdzielczości w Galicji;</li> <li>• charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich</li> <li>• porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich trzech zaborów;</li> <li>• zna datę zakończenia budowy kolei warszawsko- wiedeńskiej (1848);</li> <li>• wyjaśnia, na czym polegał proces asymilacji Żydów i jakie były jego skutki;</li> <li>• opisuje przykłady przedsiębiorczości w zaborze rosyjskim, pruskim i austriackim;</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu endecja;</li> <li>• zna daty: powstania Wielkiego Proletariatu (1882), Polskiej Partii Socjalistycznej (1892), Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897), Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903);</li> <li>• wymienia założenia programowe SDKPiL i PPS;</li> <li>• przedstawia założenia ruchu robotniczego i ruchu narodowego;</li> <li>• przedstawia okoliczności ukształtowania się orientacji politycznych Polaków na początku XX w</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Duma Państwowa, Macierz Szkolna;</li> <li>• zna daty: powstania Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), Socjaldemokracji Królestwa i Polskiego i Litwy (1900), Stronnictwa Ludowego (1895), Polskiej Partii Socjaldemokratycznej Galicji i Śląska (1897);</li> <li>• identyfikuje postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Stanisława Stojałowskiego, Franciszka Stefczyka, Marii i Bolesława Wysłouchów;</li> <li>• omawia okoliczności narodzin ruchu robotniczego na ziemiach polskich;</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego polski ruch ludowy powstał i rozwinął się w Galicji;</li> <li>• porównuje założenia programowe PPS i SDKPiL;</li> <li>• porównuje założenia programowe orientacji niepodległościowych do 1914 r.</li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Konopnickiej, Stanisława Wyspiańskiego, Stefana Żeromskiego;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia, na czym polegała literatura</li> <li>• i malarstwo tworzone ku pokrzepieniu serc;</li> <li>• podaje przykłady literatury i malarstwa tworzonego ku pokrzepieniu serc</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu modernizm;</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego Galicja stała się centrum polskiej nauki i kultury;</li> <li>• charakteryzuje kulturę Młodej Polski;</li> <li>• wymienia cechy kultury masowej</li> <li>• na ziemiach polskich przełomu XIX i XX w.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: trójprzymierze/państwa centralne, trójp porozumienie/ententa;</li> <li>• wskazuje na mapie państwa należące do trójprzymierza i trójp porozumienia;</li> <li>• wskazuje cele trójprzymierza i trójp porozumienia;</li> <li>• wyjaśnia, na czym polegał wyścig zbrojeń.</li> <li>• zna daty: zawarcia trójprzymierza (1882), powstania trójp porozumienia (1907);</li> <li>• wymienia przyczyny narastania konfliktów między europejskimi mocarstwami;</li> <li>• przedstawia przykłady rywalizacji mocarstw na morzach i oceanach;</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Wojna, front;</li> <li>• identyfikuje postać Franciszka Ferdynanda Habsburga;</li> <li>• zna daty: zamachu w Sarajewie (28 VI 1914), wypowiedzenia wojny Serbii przez Austro-Węgry (28 VII 1914), I wojny światowej (1914–1918), podpisania kapitulacji przez Niemcy w Compiègne (11 XI 1918);</li> <li>• wymienia przyczynę bezpośrednią wybuchu Wielkiej Wojny;</li> <li>• wymienia cechy charakterystyczne prowadzenia i przebiegu działań wojennych w czasie I wojny światowej.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: ultimatum, wojna błyskawiczna, wojna pozycyjna, wojna manewrowa, nieograniczona wojna podwodna;</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: literatura postyczeniowa, skauting;</li> <li>• wyjaśnia wpływ poglądów pozytywistycznych na rozwój literatury;</li> <li>• wyjaśnia, jaką rolę miało popularyzowanie historii wśród Polaków pod zaborami</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu ogródki jordanowskie,</li> <li>• identyfikuje postacie: Henryka Jordana, Heleny Modrzejewskiej, Andrzeja Małkowskiego, Kazimierza Prószyńskiego;</li> <li>• wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany światopoglądowe miała klęska powstania styczniowego;</li> <li>• charakteryzuje sztukę polską przełomu XIX i XX w.</li> <li>• wyjaśnia, jaki wpływ na ład światowy miało powstanie nowych mocarstw</li> <li>• w drugiej połowie XIX i na początku XX w.;</li> <li>• opisuje okoliczności powstania trójprzymierza i trójp porozumienia;</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu U– boot, ofensywa;</li> <li>• identyfikuje postacie: Karola I Habsburga, Wilhelma II, Gawriło Principa;</li> <li>• przedstawia proces kształtowania się bloku państw centralnych i państw ententy;</li> <li>• przedstawia okoliczności kapitulacji państw centralnych. – zna daty: przyłączenia się Włoch do ententy (1915), bitwy nad Marną (IX 1914), bitwy pod Verdun (1916), bitwy pod Ypres (1915), bitwy nad Sommą (1916), bitwy pod Tannenbergiem (VIII 1914), ogłoszenia nieograniczonej wojny podwodnej (1917);</li> <li>• wyjaśnia, jaki wpływ na losy wojny miała sytuacja wewnętrzna w Niemczech i Austro- Węgrzech;</li> <li>• opisuje przebieg walk na froncie zachodnim i wschodnim;</li> <li>• przedstawia przebieg walk na Bałkanach i we Włoszech.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Komisarzy Ludowych, dwuwładza, Rząd</li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna daty: wypowiedzenia wojny Niemcom przez Stany Zjednoczone (IV 1917), podpisania traktatu brzeskiego (3 III 1918);</li> <li>• wskazuje na mapie państwa europejskie walczące w Wielkiej Wojnie po stronie ententy i państw centralnych;</li> <li>• wymienia przyczyny pośrednie wybuchu Wielkiej Wojny;</li> <li>• wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny miało wprowadzenie nowych rodzajów broni;</li> <li>• wskazuje przyczyny klęski państw centralnych.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: bolszewicy, Armia Czerwona, łagry;</li> <li>• zna daty: wybuchu rewolucji lutowej (III 1917), wybuchu rewolucji październikowej (XI 1917);</li> <li>• identyfikuje postać Włodzimierza Lenina;</li> <li>• rozwinięcie skrót ZSRS.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja lutowa, rewolucja październikowa;</li> <li>• zna daty: wojny domowej w Rosji (1919–1922), powstania ZSRS (XII 1922);</li> <li>• identyfikuje postać Mikołaja II; wskazuje na mapie miejsce wybuchu rewolucji lutowej oraz rewolucji październikowej;</li> <li>• wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej i październikowej;</li> <li>• wymienia, kto sprawuje władzę w Rosji po rewolucji październikowej.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu Legiony Polskie;</li> <li>• zna datę sformowania Legionów Polskich (1914), podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919);</li> <li>• identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego;</li> <li>• wymienia postanowienia konferencji wersalskiej w sprawie polskiej.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: kryzys przysięgowy, Błękitna Armia;</li> <li>• zna datę kryzysu przysięgowego (VII 1917);</li> </ul> | <p>Tymczasowy, biała gwardia, Czecha, tezy kwietniowe;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna datę obalenia caratu przez Rząd Tymczasowy (15 III 1917);</li> <li>• identyfikuje postacie: Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego; omawia sytuację wewnętrzną w Rosji w czasie I wojny światowej;</li> <li>• określa przyczyny, omawia przebieg</li> <li>• zna datę powstania Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917);</li> <li>• identyfikuje postacie: Aleksandra Kiereńskiego, Grigorij Rasputin;</li> <li>• wymienia założenia programowe rosyjskich stronnictw politycznych;</li> <li>• omawia przebieg rewolucji lutowej;</li> <li>• charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Akt 5 listopada (manifest dwóch cesarzy), Rada Regencyjna;</li> <li>• zna daty: wydania manifestu dwóch cesarzy (5 XI 1916), programu pokojowego prezydenta Wilsona (8 I 1918);</li> <li>• wskazuje na mapie podział ziem polskich w 1915 r.;</li> <li>• przedstawia okoliczności, w jakich powstały Legiony Polskie</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu: Kompania Kadrowa, Legion Puławski, I II Brygada Legionów Polskich;</li> <li>• zna daty: odezwy cara Mikołaja II (1916), powstania Rady Regencyjnej (1917), wkroczenia Kompanii Kadrowej do Królestwa Polskiego (6 VIII 1914), powstania Legionu Puławskiego (1914);</li> <li>• przedstawia okoliczności utworzenia wojska polskiego we Francji.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: plebiscyt, wolne miasto, mały traktat wersalski;</li> <li>• charakteryzuje postanowienia małego traktatu wersalskiego;</li> <li>• charakteryzuje działalność Ligi Narodów;</li> <li>• charakteryzuje przejawy wielkiego kryzysu gospodarczego i sposoby radzenia sobie z nim;</li> <li>• charakteryzuje postanowienia konferencji w Locarno.</li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia udział polskich formacji zbrojnych u boku państw centralnych i u boku ententy.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Liga Narodów, wielki kryzys gospodarczy;</li> <li>• zna daty: podpisania traktatu wersalskiego (28 VI 1919);</li> <li>• wymienia państwa europejskie decydujące o ładzie wersalskim;</li> <li>• wymienia postanowienia traktatu wersalskiego</li> <li>• przedstawia zniszczenia i straty po I wojnie światowej;</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Wielka Czwórka, demilitaryzacja, ład wersalski, czarny czwartek, New Deal;</li> <li>• zna daty: obrad konferencji paryskiej (XI 1918–VI 1919), powstania Ligi Narodów (1920), układu w Locarno (1925), czarnego czwartku (24 X 1929), wprowadzenia New Deal (1933);</li> <li>• identyfikuje postać Franklina Delano Roosevelta;</li> <li>• wskazuje na mapie państwa powstałe po I wojnie światowej;</li> <li>• wyjaśnia cel powstania Ligi Narodów.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: faszyzm, narodowy socjalizm (nazizm), obóz koncentracyjny, führer;</li> <li>• zna daty: marszu na Rzym (1922), przejęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza (I 1933);</li> <li>• identyfikuje postać Adolfa Hitlera;</li> <li>• wymienia cechy charakterystyczne nazizmu.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: marsz na Rzym, antysemityzm, ustawy norymberskie, totalitaryzm, Gestapo;</li> <li>• zna datę przyjęcia ustaw norymberskich (1935), nocy kryształowej (1938);</li> <li>• identyfikuje postać Josefa Goebbelsa, Heinricha Himmlera;</li> <li>• opisuje okoliczności przejęcia władzy przez Adolfa Hitlera;</li> <li>• charakteryzuje politykę nazistów wobec Żydów.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: stalinizm, kult jednostki, łagier;</li> <li>• zna daty: utworzenia ZSRS (30 XII 1922), paktu Ribbentrop- Mołotow (23 VIII 1939);</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna daty: wstąpienia Niemiec do Ligi Narodów (1926), wstąpienia ZSRS do Ligi Narodów (1934)</li> <li>• identyfikuje postacie: Davida Lloyd George’a, Thomasa Wilsona, Vittorio Orlando;</li> <li>• omawia postanowienia pokoiów podpisanych z dawnymi sojusznikami Niemiec;</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: noc długich noży, ustawy norymberskie, noc kryształowa, totalitaryzm;</li> <li>• zna daty: przejęcia przez Benita Mussoliniego funkcji premiera (1922), funkcjonowania Republiki Weimarskiej (1919–1933), przejęcia pełnej władzy w Niemczech przez Adolfa Hitlera (VIII 1934);</li> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób naziści kontrolowali życie obywateli. –<br/>wyjaśnia znaczenie terminów: korporacja, pucz, indoktrynacja;</li> <li>• zna daty: puczu monachijskiego (1923), podpalenia Reichstagu (II 1933);</li> <li>• przedstawia sytuację Niemiec po zakończeniu I wojny światowej;</li> <li>• omawia przyczyny popularności nazistów w Niemczech.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: kołchoz, kolektywizacja rolnictwa, gospodarka planowa, czystka;</li> <li>• zna daty: ogłoszenia NEP (1921), wielkiej czystki (1936–1938), kolektywizacji rolnictwa (1928), głodu na Ukrainie (1932–1933);</li> <li>• rozwinię skróty: WKP(b);</li> <li>• identyfikuje postacie: Wiaczesława Mołotowa, Joachima Ribbentropa;</li> <li>• omawia relacje między ZSRS a Niemcami do 1939 r.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: komunizm wojenny;</li> <li>• wskazuje na mapie największe skupiska łagrów;</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego system komunistyczny w ZSRS jest oceniany jako zbrodniczy;</li> <li>• charakteryzuje reformy gospodarcze Józefa Stalina.</li> </ul> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• rozwinie skrót NEP;</li> <li>• identyfikuje postać Józefa Stalina;</li> <li>• wymienia cechy charakterystyczne państwa stalinowskiego</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Nowa Ekonomiczna Polityka, wielka czystka, NKWD, Gułag;</li> <li>• zna datę układu w Rapallo (1922);</li> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób w ZSRS realizowano kult jednostki;</li> <li>• rozwinie skrót NKWD;</li> <li>• wymienia metody stosowane przez Józefa Stalina w celu umocnienia swoich wpływów.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: mass media, emancypacja, prawa wyborcze;</li> <li>• identyfikuje postać Charliego Chaplina;</li> <li>• wymienia rodzaje mass mediów;</li> <li>• wymienia nowe nurty w architekturze i sztuce</li> <li>• przedstawia społeczne skutki I wojny światowej. – przedstawia rozwój środków komunikacji i mass mediów w okresie międzywojennym;</li> <li>• charakteryzuje zmiany społeczne w dwudziestoleciu międzywojennym.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu: aneksja, Anschluss, oś Berlin- Rzym-Tokio (państwa osi);</li> <li>• identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera;</li> <li>• wskazuje na mapie państwa europejskie, które padły ofiarą agresji Niemiec i Włoch;</li> <li>• podaje przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Hitlera</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu appeasement;</li> <li>• zna daty: Anschlussu Austrii (III 1938), konferencji w Monachium (29–30 IX 1938);</li> <li>• wymienia postanowienia konferencji w Monachium</li> <li>• zna daty: przekazania władzy wojskowej Józefowi Piłsudskiemu przez Radę Regencyjną (11 XI 1918);</li> <li>• identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego;</li> <li>• wymienia pierwsze ośrodki władzy na ziemiach polskich;</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: modernizm, dadaizm, surrealizm, futuryzm;</li> <li>• identyfikuje postać Orsona Wellesa;</li> <li>• wyjaśnia, jakie cele przyświecały nowym trendom w architekturze i sztuce.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: funkcjonalizm, socrealizm, indoktrynacja;</li> <li>• identyfikuje postać Rudolfa Valentino ;</li> <li>• zna datę przyznania prawa wyborczego kobietom w Polsce (1918);</li> <li>• wyjaśnia i ocenia wpływ mass mediów na społeczeństwo w dwudziestoleciu międzywojennym.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu remilitaryzacja;</li> <li>• zna daty: remilitaryzacji Nadrenii (1936), aneksji Czech i Moraw przez III Rzeszę (III 1939);</li> <li>• przedstawia przyczyny Anschlussu Austrii;</li> <li>• identyfikuje postać Neville’a Chamberlaina;</li> <li>• przedstawia proces militaryzacji Niemiec;</li> <li>• omawia okoliczności zwołania konferencji monachijskiej. – zna daty: proklamowania niepodległości Słowacji (III 1939), zajęcia przez Niemcy Okręgu Kłajpedy (III 1939);</li> <li>• przedstawia skutki decyzji podjętych na konferencji monachijskiej.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu nacjonalizacja;</li> <li>• umiejscawia w czasie powołanie rządu Moraczewskiego (18 XI 1918) oraz rządu Ignacego Jana Paderewskiego (I 1919);</li> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja międzynarodowa, która zaistniała pod koniec 1918 r., wpłynęła na odzyskanie niepodległości przez Polskę</li> <li>• przedstawia założenia programowe tymczasowych ośrodków władzy;</li> <li>• przedstawia założenia programowe rządu Jędrzeja Moraczewskiego.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: linia Curzona, „cud nad Wisłą”, koncepcja inkorporacyjna, koncepcja federacyjna, „bunt” Żeligowskiego;</li> </ul> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wie, dlaczego 11 listopada stał się symboliczną datą odzyskania przez Polskę niepodległości</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu Tymczasowy Naczelnik Państwa;</li> <li>• identyfikuje postacie: Ignacego Daszyńskiego, Jędrzeja Moraczewskiego, Ignacego Jana Paderewskiego;</li> <li>• omawia okoliczności przejęcia władzy przez Józefa Piłsudskiego. wyjaśnia znaczenie terminu plebiscyt;</li> <li>• zna daty: Bitwy Warszawskiej (15 VIII 1920), pokoju w Rydze (18 III 1921);</li> <li>• identyfikuje postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego;</li> <li>• wymienia postanowienia pokoju ryskiego;</li> <li>• wymienia wydarzenia, które miały wpływ na kształt granic państwa polskiego.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu Orlęta lwowskie;</li> <li>• zna daty: wybuchu powstania wielkopolskiego (27 XII 1918), plebiscytu na Górnym Śląsku (20 III 1921), pierwszego powstania śląskiego (1919), drugiego powstania śląskiego (1920), trzeciego powstania śląskiego (1921);</li> <li>• identyfikuje postacie: Lucjana Żeligowskiego, Wincentego Witosa, Ignacego Jana Paderewskiego;</li> <li>• wskazuje na mapie obszar Wolnego Miasta Gdańska, obszar powstania wielkopolskiego;</li> <li>• omawia koncepcje polskiej granicy wschodniej;</li> <li>• przedstawia, w jaki sposób Polska przyłączyła ziemię wileńską;</li> <li>• omawia przebieg i skutki powstania wielkopolskiego;</li> <li>• omawia okoliczności plebiscytów Warmii, Mazurach i Powiślu oraz na Górnym Śląsku.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu Naczelnik Państwa;</li> <li>• zna daty: uchwalenia konstytucji marcowej (17 III 1921), wyboru Gabriela Narutowicza na prezydenta (XII 1922), układu polsko-francuskiego (II 1921);</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna daty: włączenia Litwy Środkowej do Polski (III 1922), plebiscytu na Warmii, Mazurach i Powiślu (11 VII 1920),</li> <li>• identyfikuje postacie: Wojciecha Korfanteo, Symona Petlury, Tadeusza Rozwadowskiego;</li> <li>• wskazuje na mapie granicę wschodnią ustaloną w pokoju ryskim; porównuje koncepcję inkorporacyjną i federacyjną;</li> <li>• charakteryzuje przebieg wojny polsko-bolszewickiej;</li> <li>• wskazuje na mapie obszary plebiscytowe, zasięg powstań śląskich,</li> <li>• przedstawia przyczyny i skutki powstań śląskich.</li> <li>• zna daty: zaślubin Polski z morzem (10 II 1920), podziału Śląska Cieszyńskiego (VII 1920);</li> <li>• identyfikuje postać Józefa Hallera;</li> <li>• charakteryzuje kształtowanie się granic odrodzonej Polski z wykorzystaniem mapy;</li> <li>• przedstawia przyczyny i przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego pod koniec 1918 i 1 1919 r.;</li> <li>• omawia okoliczności podjęcia przez wojska polskie wyprawy kijowskiej i jej skutki;</li> <li>• opisuje konflikt polsko-czechosłowacki i jego skutki.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: wojna celna, system parlamentarny, Kresy Wschodnie;</li> <li>• wymienia postanowienia małej konstytucji;</li> <li>• omawia okoliczności i skutki zamachu na prezydenta Gabriela Narutowicza;</li> <li>• charakteryzuje rządy parlamentarne w Polsce w latach 1919–1926. – wyjaśnia znaczenie terminów: sejm ustawodawczy, Zgromadzenie Narodowe, kontrasygnata, dywersja;</li> <li>• identyfikuje postacie: Romana Rybarskiego, Ignacego Daszyńskiego, Maurycego Zamoyskiego, Jana Baudouin de Courtenaya;</li> <li>• charakteryzuje scenę polityczną II Rzeczypospolitej;</li> </ul> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego;</li> <li>• wymienia partie polityczne II Rzeczypospolitej;</li> <li>• wymienia państwa, z którymi II Rzeczypospolita zawarła sojusze</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: mała konstytucja, konstytucja marcowa, hiperinflacja;</li> <li>• zna daty: pierwszych wyborów do sejmu ustawodawczego (I 1919), uchwalenia małej konstytucji (20 II 1919), zabójstwa prezydenta Gabriela Narutowicza (16 XII 1922);</li> <li>• wymienia postanowienia konstytucji marcowej;</li> <li>• wymienia postanowienia sojuszy Polski z Francją i Rumunią;</li> <li>• identyfikuje postacie: Wincentego Witosa, Wojciecha Korfanteo, Władysława Grabskiego.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: zamach majowy, sanacja;</li> <li>• zna daty: początku zamachu majowego (12 V 1926), uchwalenia konstytucji kwietniowej (23 IV 1935);</li> <li>• identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Ignacego Mościckiego, Stanisława Wojciechowskiego;</li> <li>• wymienia nazwy traktatu z ZSRS i układu z Niemcami z okresu polityki równowagi</li> <li>• zna daty: traktatu polsko-radzieckiego o nieagresji (1932), polsko-niemieckiej deklaracji o niestosowaniu przemocy (1934);</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: nowela sierpniowa, autorytaryzm, konstytucja kwietniowa, polityka równowagi;</li> <li>• identyfikuje postać Józefa Becka;</li> <li>• wymienia przyczyny zamachu majowego;</li> <li>• charakteryzuje przebieg zamachu majowego;</li> <li>• przedstawia postanowienia konstytucji kwietniowej.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Polska A i Polska B, Centralny Okręg Przemysłowy;</li> <li>• wskazuje na mapie obszar Polski A i Polski B, obszar COP-u, Gdynię;</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, Centrolew, wybory brzeskie;</li> <li>• zna datę dymisji rządu i prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (14 V 1926), wyborów brzeskich (XI 1930);</li> <li>• identyfikuje postacie: Macieja Rataja, Walerego Sławka, Edwarda Rydza-Śmigłego;</li> <li>• opisuje skutki polityczne i ustrojowe zamachu majowego;</li> <li>• zna datę procesu brzeskiego (1932);</li> <li>• – wyjaśnia znaczenie terminów: partyjniactwo „cuda nad urną”, grupa pułkowników;</li> <li>• porównuje pozycję prezydenta w konstytucjach marcowej i kwietniowej;</li> <li>• charakteryzuje rządy sanacyjne;</li> <li>• przedstawia politykę sanacji wobec opozycji;</li> <li>• omawia rządy sanacyjne po śmierci Józefa Piłsudskiego.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: asymilacja narodowa, getto ławkowe, hiperinflacja;</li> <li>• zna daty: reformy walutowej Władysława Grabskiego (1924), rozpoczęcia budowy Gdyni (1921), rozpoczęcia budowy COP-u (1937);</li> <li>• wskazuje na mapie przebieg magistrali węglowej;</li> <li>• przedstawia problemy gospodarcze, z jakimi borykała się Polska po odzyskaniu niepodległości;</li> <li>• omawia założenia i realizację reformy rolnej;</li> <li>• omawia stosunki polsko–żydowskie;</li> <li>• wyjaśnia, na czym polegać miała asymilacja narodowa i państwowa</li> <li>• zna daty: ustawy o reformie rolnej (1920 i 1925), przeprowadzenia spisów powszechnych w II Rzeczypospolitej (1921 i 1931);</li> <li>• opisuje sposoby przezwycięzania trudności gospodarczych przez władze II Rzeczypospolitej;</li> <li>• charakteryzuje politykę władz II Rzeczypospolitej wobec Ukraińców.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: formizm, modernizm, funkcjonalizm;</li> </ul> |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>wymienia różnice między Polską A i Polską B; rozwinie skrót COP;</li> <li>charakteryzuje społeczeństwo II Rzeczypospolitej pod względem narodowościowym;</li> <li>przedstawia strukturę społeczną II Rzeczypospolitej.</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminów: reforma rolna, reforma walutowa, hiperinflacja, magistrała węglowa;</li> <li>identyfikuje postacie: Eugeniusza Kwiatkowskiego, Władysława Grabskiego;</li> <li>na podstawie mapy wymienia okręgi przemysłowe II Rzeczypospolitej;</li> <li>omawia strukturę narodowościową i wyznaniową II Rzeczypospolitej;</li> <li>wymienia reformy rządu Władysława Grabskiego;</li> <li>przedstawia przyczyny budowy portu w Gdyni;</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminu analfabetyzm;</li> <li>identyfikuje postacie: Władysława Reymonta, Stefana Żeromskiego;</li> <li>wymienia przedstawicieli polskiej literatury w dwudziestoleciu międzywojennym i ich dzieła;</li> <li>wymienia nurty, które powstały w malarstwie i architekturze.</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminów: ekspresjonizm, impresjonizm;</li> <li>identyfikuje postacie: Zofii Nałkowskiej, Marii Dąbrowskiej, Witolda Gombrowicza, Juliana Tuwima;</li> <li>omawia rozwój edukacji w II Rzeczypospolitej</li> <li>wymienia osiągnięcia polskich naukowców w dziedzinie nauk matematycznych.</li> <li>zna datę paktu Ribbentrop-Mołotow (23 VIII 1939);</li> <li>wymienia sojusze, jakie zawarła Polska w dwudziestoleciu międzywojennym;</li> <li>przedstawia żądania, jakie III Rzesza wysunęła wobec Polski w 1938 r.;</li> <li>wymienia postanowienia paktu Ribbentrop-Mołotow.</li> <li>wyjaśnia znaczenie terminu: Zaolzie, eksterytorialność;</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>identyfikuje postacie: Franciszka Żwirki, Stanisława Wigury;</li> <li>wymienia przykłady wyższych uczelni funkcjonujących w II RP;</li> <li>wymienia przedstawicieli nauk matematycznych, twórców filmu i sztuki w Polsce międzywojennej; wyjaśnia znaczenie terminów: skamandryci, awangarda;</li> <li>zna datę reformy szkolnictwa (1932);</li> <li>identyfikuje postacie: Brunona Schulza, Tadeusza Dołęgi-Mostowicza, Hanki Ordonówny;</li> <li>wymienia architektów tworzących w okresie II Rzeczypospolitej i ich osiągnięcia;</li> <li>charakteryzuje kierunki w sztuce i architekturze i literaturze II Rzeczypospolitej.</li> <li>charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie i polsko--niemieckie w dwudziestoleciu międzywojennym;</li> <li>wyjaśnia, w jakich okolicznościach nastąpiło włączenie Zaolzia do II Rzeczypospolitej;</li> <li>wyjaśnia, jakie cele przyświecały polityce zagranicznej Wielkiej Brytanii i Francji wobec Polski w 1939 r.</li> <li>zna datę przemówienia sejmowego Józefa Becka (5 V 1939);</li> <li>przedstawia przyczyny konfliktu polsko-czechosłowackiego o Zaolzie;</li> <li>charakteryzuje relacje polsko-brytyjskie i polsko-francuskie w przededniu II wojny światowej;</li> <li>wyjaśnia, jaki wpływ miały brytyjskie i francuskie gwarancje dla Polski na politykę Adolfa Hitlera;</li> <li>wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop-Mołotow.</li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna datę zajęcia Zaolzia przez Polskę (2 X 1938);</li> <li>• identyfikuje postacie: Joachima von Ribbentropa, Wiaczesława Mołotowa, Józefa Becka;</li> <li>• wskazuje na mapie: Zaolzie, obszary, które na mocy paktu Ribbentrop–Mołotow miały przypaść III Rzeszy i ZSRS;</li> <li>• omawia postawę władz II Rzeczypospolitej wobec żądań niemieckich;</li> <li>• wyjaśnia, jakie znaczenie dla Polski miało zawarcie paktu Ribbentrop– Mołotow.</li> </ul> |  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

### WYMAGANIA EDUKACYNE HISTORIA, KL. VIII

| WYMAGANIA                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| PODSTAWOWE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | PONADPODSTAWOWE                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), „dziwna wojna”, internowanie</li> <li>• zna daty: agresji Niemiec na Polskę (1 IX 1939), wkroczenia Armii Czerwonej do Polski (17 IX 1939)</li> <li>• identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Józefa Stalina – identyfikuje postacie: Henryka Sucharskiego, Edwarda Rydza-Śmigłego, Stefana Starzyńskiego</li> <li>• wskazuje na mapie kierunki uderzeń armii niemieckiej i sowieckiej</li> <li>• podaje przykłady szczególnego bohaterstwa Polaków, np. obrona poczty w Gdańsku, walki o Westerplatte, obrona wieży spadochronowej w Katowicach, bitwy pod Mokrą i Wizną, bitwa nad Bzurą, obrona Warszawy, obrona Grodna, bitwa pod Kockiem, obrona Helu</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: alianci, bitwa o Anglię</li> <li>• identyfikuje postacie: Winstona Churchilla, Charles’a de Gaulle’a</li> <li>• wskazuje na mapie obszary zagarnięte przez ZSRS i III Rzeszę do 1941 r.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: linia Maginota, kolaboracja</li> <li>• zna daty: napaści niemieckiej na Danię i Norwegię (IV 1940), ataku III Rzeszy na Francję (V–VI 1940), bitwy o Anglię (VII–X 1940)</li> <li>• wymienia państwa, które padły ofiarą agresji sowieckiej oraz niemieckiej do 1941 r.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu Enigma</li> <li>• zna datę: bitwy o Anglię (lato–jesień 1940)</li> <li>• identyfikuje postacie: Adolfa Hitlera, Winstona Churchilla</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Lew morski”</li> <li>• wymienia cele niemieckich ataków lotniczych na Wielką Brytanię</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: plan „Barbarossa”, Wielka Wojna Ojczyźniana</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia przyczyny klęski Polski we wrześniu 1939 r.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: prowokacja gliwicka, bitwa graniczna, „polskie Termopile”</li> <li>• zna daty: bitwy o Westerplatte (1–7 IX 1939), wypowiedzenia wojny Niemcom przez Francję i Wielką Brytanię (3 IX 1939), internowania władz polskich w Rumunii (17/18 IX 1939), kapitulacja Warszawy (28 IX 1939), kapitulacji pod Kockiem (6 X 1939)</li> <li>• przedstawia stosunek sił ZSRS, Niemiec i Polski</li> <li>• wymienia miejsca kluczowych bitew wojny obronnej Polski stoczonych z wojskami niemieckimi i sowieckimi</li> <li>• identyfikuje postacie: Władysława Raginisa, Franciszka Kleeberga, Tadeusza Kutrzeby</li> <li>• przedstawia polityczne i militarne założenia planu obrony Polski w 1939 r.</li> <li>• omawia okoliczności wkroczenia wojsk sowieckich na terytorium Polski w kontekście paktu Ribbentrop–Mołotow</li> <li>• wymienia i charakteryzuje etapy wojny obronnej Polski</li> <li>• identyfikuje postacie: Vidkuna Quislinga, Philippe’a Pétaina</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: wojna zimowa, państwo marionetkowe, państwo Vichy, Komitet Wolnej Francji</li> <li>• opisuje skutki bitwy o Anglię oraz omawia jej polityczne i militarne znaczenie</li> <li>• zna daty: wojny sowiecko-fińskiej (XI 1939 – III 1940), zajęcia republik bałtyckich przez ZSRS (VI 1940), ataku Niemiec na Jugosławię i Grecję (IV 1941)</li> <li>• przedstawia cele polityki Hitlera i Stalina w Europie w latach 1939–1941</li> <li>• przedstawia ekspansję ZSRS w latach 1939–1940</li> <li>• zna datę największego nalotu niemieckiego na Wielką Brytanię (15 IX 1940)</li> </ul> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna datę agresji Niemiec na ZSRS (22 VI 1941)</li> <li>• omawia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej dla przebiegu II wojny światowej – wskazuje na mapie przełomowe bitwy wojny Niemiec i ZSRS: pod Moskwą i pod Stalingradem</li> <li>• wyjaśnia przyczyny ataku III Rzeszy na Związek Sowiecki</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: ruch oporu, getto, Holokaust, obóz koncentracyjny, pacyfikacja, gwiazda Dawida, obóz zagłady</li> <li>• identyfikuje postacie: Adolfa Eichmanna, Ireny Sendlerowej</li> <li>• przedstawia założenia polityki rasowej hitlerowców oraz metody jej realizacji, szczególnie wobec Żydów</li> <li>• omawia bilans Holokaustu</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: U-Boot, konwój, Enigma, lotniskowiec, pancernik</li> <li>• zna datę ataku Japonii na USA (7 XII 1941) – wyjaśnia znaczenie terminów: bitwa o Atlantyk, wilcze stada</li> <li>• identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta, Erwina Rommla</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: izolacjonizm, Karta atlantycka, Wielka Koalicja, Wielka Trójka, konferencja w Teheranie</li> <li>• zna daty: konferencji w Teheranie (XI–XII 1943), desantu aliantów w Normandii (VI 1944), konferencji jałtańskiej (II 1945), bezwarunkowej kapitulacji III Rzeszy (8/9 V 1945), zrzucenia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki (VIII 1945), bezwarunkowej kapitulacji Japonii (2 IX 1945)</li> <li>• identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Franklina Delano Roosevelta, Winstona Churchilla, Harry’ego Trumana – wyjaśnia genezę i cele Wielkiej Koalicji</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Generalne Gubernatorstwo, sowietyzacja, łapanka, wysiedlenia, deportacja, akcja „AB”</li> <li>• zna datę zbrodni katyńskiej (IV–V 1940)</li> <li>• wskazuje na mapie tereny pod okupacją niemiecką i sowiecką, miejsca masowych egzekucji Polaków pod</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje wynalazki techniczne, które pomogły Brytyjczykom w walce z Niemcami</li> <li>• przedstawia militarny wkład Polaków w obronę Wielkiej Brytanii</li> <li>• zna datę nalotu na Coventry (XI 1940)</li> <li>• identyfikuje postacie: Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Żygalskiego</li> <li>• omawia założenia niemieckiego planu inwazji na Wielką Brytanię</li> <li>• porównuje potencjał militarny wojsk niemieckich i brytyjskich w czasie bitwy o Anglię</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu blokada Leningradu</li> <li>• identyfikuje postać Gieorgija Żukowa</li> <li>• wyjaśnia, jakie czynniki spowodowały klęskę ofensywy niemieckiej na Moskwę w 1941 r.</li> <li>• przedstawia etapy wojny niemiecko-sowieckiej – zna daty: blokady Leningradu (1941–1944), bitwy o Moskwę (XI–XII 1941), bitwy pod Stalingradem (VIII 1942 – II 1943), bitwy na Łuku Kurskim (VII 1943)</li> <li>• przedstawia przebieg działań wojennych na froncie wschodnim w latach 1941–1943</li> <li>• przedstawia, w jaki sposób Niemcy traktowali jeńców sowieckich</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: „przestrzeń życiowa” (Lebensraum), Generalny Plan Wschodni, „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej”, Szoa, „Żegota”</li> <li>• charakteryzuje politykę okupacyjną Niemiec</li> <li>• wymienia kraje, w których powstały rządy kolaborujące z Niemcami, oraz kraje, gdzie rozwinął się ruch opo-ru</li> <li>• wyjaśnia, jakimi sposobami ludność obszarów okupowanych przez Niemców niosła pomoc Żydom</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: szmalcownicy, Babi Jar, Ponary</li> <li>• zna datę konferencji w Wannsee (I 1942) identyfikuje postacie: Heinricha Himmlera, Josipa Broza-Tity</li> </ul> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>okupacją niemiecką oraz zsyłek i kaźni ludności polskiej w ZSRS</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• charakteryzuje główne cele niemieckiej i sowieckiej polityki okupacyjnej</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: rząd emigracyjny, układ Sikorski–Majski, armia Andersa, sprawa katyńska</li> <li>• zna daty: powstania rządu emigracyjnego (IX 1939), układu Sikorski–Majski (VII 1941)</li> <li>• identyfikuje postacie: Władysława Sikorskiego, Władysława Andersa</li> <li>• przedstawia okoliczności powstania polskiego rządu emigracyjnego – wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, katastrofa gibraltarska</li> <li>• wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej</li> <li>• wyjaśnia przyczyny zerwania przez ZSRS stosunków dyplomatycznych z polskim rządem na uchodźstwie</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu żołąd</li> <li>• identyfikuje postacie: gen. Władysława Andersa, kaprala Wojtkę – przedstawia okoliczności przygarnięcia niedźwiedzia przez polskich żołnierzy</li> <li>• opisuje prace, które pomagały wykonywać niedźwiedź Wojtek</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Polskie Państwo Podziemne, Związek Walki Zbrojnej (ZWZ), Armia Krajowa (AK), Szare Szeregi</li> <li>• zna datę powstania AK (II 1942)</li> <li>• identyfikuje postacie: Stefana Roweckiego „Grota”, Tadeusza Komorowskiego „Bora”</li> <li>• wskazuje na mapie rejony najintensywniejszej działalności polskiej partyzantki</li> <li>• przedstawia struktury Polskiego Państwa Podziemnego</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: sabotaż, dywersja</li> <li>• identyfikuje postacie: Jana Bytnara „Rudego”, Tadeusza Zawadzkiego „Zośki”, Franza Kutschery – wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem, zamach na F. Kutschere, Kedyw</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wskazuje na mapie obozy koncentracyjne i obozy zagłady w Europie</li> <li>• porównuje sytuację ludności na terytoriach okupowanych przez Niemców</li> <li>• przedstawia przebieg zagłady europejskich Żydów</li> <li>• wymienia główne strony konfliktu w Afryce i w rejonie Pacyfiku oraz ich najważniejsze cele strategiczne</li> <li>• wyjaśnia, na czym polegało strategiczne znaczenie bitew pod El Alamein i pod Midway, oraz lokalizuje je na mapie</li> <li>• wyjaśnia znaczenie bitwy o Atlantyk dla losów II wojny światowej</li> <li>• zna daty: bitwy pod El Alamein (X–XI 1942), bitwy o Midway (VI 1942), walk o Guadalcanal (VIII 1942 – II 1943)</li> <li>• identyfikuje postacie: Bernarda Montgomery’ego, Dwighta Eisenhowera</li> <li>• wskazuje na mapie obszary opanowane przez Japończyków do końca 1942 r.</li> <li>• przedstawia przebieg walk w Afryce</li> <li>• charakteryzuje ekspansję japońską w Azji</li> <li>• przedstawia decyzje podjęte podczas obrad Wielkiej Trójki w Teheranie i Jaltie – wyjaśnia znaczenie terminów: Lend-Lease Act, operacja „Market Garden”, operacja „Bagration”, taktyka żabich skoków, kamikadze</li> <li>• zna daty: podpisania Karty atlantyckiej (VIII 1941 r.), lądowania wojsk alianckich na Sycylii (VII 1943), ofensywy Armii Czerwonej na froncie wschodnim (VI 1944 i I 1945), zdobycia Berlina (2 V 1945)</li> <li>• identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Douglasa MacArthura, Bernarda Montgomery’ego</li> <li>• charakteryzuje założenia polityki zagranicznej wielkich mocarstw w czasie II wojny światowej</li> <li>• zna datę podpisania traktatu o granicach i przyjaźni (28 IX 1939)</li> <li>• podaje przykłady terroru niemieckiego i sowieckiego (Palmiry, kaźń profesorów krakowskich i lwowskich, Katyń)</li> <li>• omawia okoliczności i przebieg zbrodni katyńskiej</li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna daty: akcji pod Arsenalem (III 1943), zamachu na F. Kutscherę (II 1944)</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Rada Pomocy Żydom „Żegota”, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, rzeź wołyńska</li> <li>• zna daty: wybuchu powstania w getcie warszawskim (IV 1943), rzezi wołyńskiej (1943) – identyfikuje postacie: Ireny Sendlerowej, Józefa i Wiktorii Ulmów, Witolda Pileckiego</li> <li>• wymienia postawy Polaków wobec polityki okupanta niemieckiego</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: godzina „W”, plan „Burza”, zrzuć</li> <li>• zna daty wybuchu i upadku powstania warszawskiego (1 VIII–2 X 1944)</li> <li>• identyfikuje postacie: Tadeusza Komorowskiego „Bora”</li> <li>• przedstawia założenia planu „Burza”</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Krajowa Rada Narodowa, Manifest PKWN, Polska Lubelska, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej (TRJN)</li> <li>• zna daty: ogłoszenia Manifestu PKWN (VII 1944), konferencji w Jałcie (II 1945)</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu proces szesnastu</li> <li>• identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Leopolda Okulickiego</li> <li>• wymienia postanowienia konferencji w Teheranie oraz w Jałcie dotyczące Polski</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Organizacja Narodów Zjednoczonych, układ dwubiegunowy, Powszechna deklaracja praw człowieka, strefa okupacyjna, żelazna kurtyna, blokada Berlina Zachodniego, NATO, reparacje wojenne</li> <li>• identyfikuje postacie: Józefa Stalina, Harry’ego Trumana</li> <li>• wskazuje na mapie podział Europy na blok zachodni i wschodni –<br/>wyjaśnia znaczenie terminów: procesy norymberskie, plan Marshalla, doktryna Trumana</li> <li>• zna daty: konferencji założycielskiej ONZ (IV 1945), konferencji poczdamskiej (VII–VIII 1945), uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka (1948), powstania RFN i NRD (1949), powstania NATO (1949)</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: volksdeutsch, volkslista, gadzinówka, Akcja Specjalna „Kraków”, „granatowa” policja, Pawiak</li> <li>• identyfikuje postać Hansa Franka</li> <li>• przedstawia zmiany terytorialne na ziemiach polskich pod okupacją</li> <li>• przedstawia i porównuje politykę okupanta niemieckiego na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie</li> <li>• przedstawia cele deportacji Polaków w głąb ZSRS</li> <li>• omawia postanowienia układu Sikorski–Majski</li> <li>• wymienia i wskazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew II wojny światowej z udziałem Polaków (walki o Narwik, Monte Cassino, Falaise, Arnhem, Berlin, bitwa o Anglię, oblężenie Tobruku) – zna daty: walk o Narwik (1940), walk o Tobruk (1941), zerwania stosunków rządu emigracyjnego z ZSRS (IV 1943), katastrofy gibraltarskiej (VII 1943)</li> <li>• identyfikuje postacie: Władysława Raczkiewicza, Stanisława Mikołajczyka, Kazimierza Sosnkowskiego, Stanisława Maczka, Stanisława Sosabowskiego, Zygmunta Berlinga</li> <li>• wyjaśnia, jakie znaczenie miała działalność rządu emigracyjnego dla Polaków w kraju i na uchodźstwie</li> <li>• omawia okoliczności powstania układu Sikorski–Majski</li> <li>• opisuje okoliczności wyjścia z ZSRS armii Andersa</li> <li>• wymienia polskie formacje wojskowe uczestniczące w najważniejszych bitwach II wojny światowej</li> <li>• opisuje trasę, którą przemierzyła armia Andersa</li> <li>• omawia powojenne losy niedźwiedzia Wojtka</li> <li>• tłumaczy, dlaczego niedźwiedź Wojtek nie trafił po wojnie do Polski</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: partyzantka Hubala, Służba Zwycięstwu Polski (SZP), Delegatura Rządu RP na Kraj, sabotaż</li> </ul> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• przedstawia bilans II wojny światowej dotyczący strat ludności i zniszczeń</li> <li>• wyjaśnia, czym była zimna wojna</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu mur berliński</li> <li>• zna daty: rozpoczęcia budowy muru berlińskiego (VIII 1961), zjednoczenia Niemiec (1990) – identyfikuje postać Helmuta Kohla</li> <li>• wymienia przyczyny zbudowania muru berlińskiego</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: supermocarstwo, kraje demokracji ludowej, odwilż, tajny referat Chruszczowa, destalinizacja, Układ Warszawski</li> <li>• zna datę śmierci J. Stalina (1953)</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu powstanie węgierskie</li> <li>• zna datę powstania węgierskiego (X 1956)</li> <li>• identyfikuje postać Nikity Chruszczowa</li> <li>• omawia cechy charakterystyczne państw demokracji ludowej</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Bliski Wschód, syjonizm</li> <li>• zna daty: powstania Izraela (1948), rewolucji islamskiej w Iranie (1979), I wojny w Zatoce Perskiej (1990)</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu konflikt żydowsko--palestyński</li> <li>• identyfikuje postacie: Dawida Ben Guriona, Jasira Arafata, Ruhollaha Chomejniego</li> <li>• wskazuje na mapie rejon Bliskiego Wschodu i Zatoki Perskiej</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: wyścig zbrojeń</li> <li>• identyfikuje postacie: Nikity Chruszczowa, Fidela Castro, Johna F. Kennedy'ego – wyjaśnia znaczenie terminów: Praska Wiosna</li> <li>• zna daty: wysłania pierwszego człowieka w kosmos (1961), ogłoszenia blokady morskiej Kuby (1962), Praskiej Wiosny (1968)</li> <li>• wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja (zimna wojna) między USA i ZSRS w dziedzinach: wojskowości i podboju kosmosu</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wymienia sfery działalności Polskiego Państwa Podziemnego</li> <li>• wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Armia Krajowa</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: cichociemni, dywersja, Bataliony Chłopskie, Narodowe Siły Zbrojne, Gwardia Ludowa, Armia Ludowa</li> <li>• zna daty: powstania SZP (IX 1939), ZWZ (XI 1939), akcji pod Arsenalem (1943), zamachu na F. Kutscherę (II 1944)</li> <li>• identyfikuje postacie: Henryka Dobrzańskiego „Hubala”, Jana Bytnara „Rudego”, Jana Karskiego, Jana Nowaka-Jeziorańskiego</li> <li>• wyjaśnia, na czym polegała działalność Delegata Rządu na Kraj</li> <li>• wymienia najważniejsze akcje zbrojne ZWZ/AK</li> <li>• przedstawia przyczyny i skutki zamachu na F. Kutscherę</li> <li>• podaje przyczyny i skutki akcji pod Arsenalem</li> <li>• przedstawia metody działania Kedywu</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: akcja pod Arsenalem („Meksyk II”), akcja „Główki”</li> <li>• zna daty: decyzji AK o przejściu od biernego oporu do ograniczonej walki z okupantem (1942)</li> <li>• identyfikuje postać Emila Fieldorfa „Nila”</li> <li>• wymienia znaczenie terminów: szmalcownik, Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), czystki etniczne</li> <li>• identyfikuje postacie: Jana Karskiego, Stepana Bandery</li> <li>• omawia wysiedlenia na Zamojszczyźnie i ich skutki – wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg konfliktu polsko-ukraińskiego (rzeź wołyńska) na Kresach Wschodnich</li> <li>• charakteryzuje życie codzienne w kraju pod okupacją niemiecką na przykładzie Warszawy</li> <li>• opisuje postawy Polaków wobec Holokaustu</li> <li>• opisuje przebieg powstania w getcie warszawskim</li> <li>• przedstawia przyczyny i opisuje skutki powstania warszawskiego –</li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Unia Europejska, euro</li> <li>• zna datę powstania Unii Europejskiej w wyniku zawarcia traktatu z Maastricht (1992)</li> <li>• podaje przyczyny integracji europejskiej</li> <li>• identyfikuje postać Roberta Schumana</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: traktaty rzymskie, Europejska Wspólnota Węgla i Stali (EWWiS), Europejska Wspólnota Gospodarcza (EWG), Euratom, układ z Schengen, traktat z Maastricht</li> <li>• zna daty: powstania EWWiS (1952), podpisania traktatów rzymskich (1957)</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: rewolucja obyczajowa, ruch kontestatorski, hipisi, pacyfizm, feminizm, segregacja rasowa</li> <li>• zna datę obrad soboru watykańskiego II (1962–1965)</li> <li>• identyfikuje postacie: Martina Luthera Kinga, Jana XXIII, Pawła VI</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, przesiedlenia ludności, Polska Partia Robotnicza, Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL), żołnierze niezłomni (wyklęci) – wyjaśnia znaczenie terminów: akcja „Wisła”, referendum ludowe, demokracja ludowa, reforma rolna, nacjonalizacja przemysłu</li> <li>• zna daty: referendum ludowego (1946), pierwszych powojennych wyborów parlamentarnych (1947)</li> <li>• identyfikuje postacie: Stanisława Mikołajczyka, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki”</li> <li>• wskazuje na mapie granice Polski po II wojnie światowej, kierunki powojennych przesiedleń ludności na ziemiach polskich</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Ziemie Odzyskane, szabrownictwo</li> <li>• zna daty: początku napływu osadników na Ziemie Odzyskane (1945), akcji „Wisła” (1947) – omawia proces przejmowania kontroli nad Ziemiami Odzyskanymi przez Polaków</li> <li>• wymienia, skąd pochodzili osadnicy, którzy znaleźli się na Ziemach Odzyskanych</li> </ul> | <p>wyjaśnia znaczenie terminu operacja „Ostra Brama”</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna datę operacji „Ostra Brama” (VII 1944)</li> <li>• omawia okoliczności polityczne i militarne, które wpłynęły na podjęcie decyzji o wybuchu powstania w Warszawie</li> <li>• charakteryzuje etapy przebiegu powstania warszawskiego</li> <li>• zna daty: rozwiązania AK (I 1945), procesu szesnastu (VI 1945), powstania TRJN (VI 1945)</li> <li>• omawia okoliczności i skutki powstania TRJN – wyjaśnia znaczenie terminu Niepodległość („NIE”)</li> <li>• identyfikuje postać Edwarda Osóbki-Morawskiego</li> <li>• przedstawia najważniejsze etapy procesu przejmowania władzy w Polsce przez komunistów</li> <li>• podaje przejawy zależności Polski od ZSRS po wojnie</li> <li>• opisuje metody represji zastosowane przez komunistów wobec Polskiego Państwa Podziemnego</li> <li>• identyfikuje postacie: George’a Marshalla</li> <li>• wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie</li> <li>• przedstawia przyczyny powstania dwóch państw niemieckich</li> <li>• wskazuje okoliczności powstania NATO</li> <li>• opisuje okoliczności budowy muru berlińskiego</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Karta Narodów Zjednoczonych, Rada Bezpieczeństwa ONZ, Zgromadzenie Ogólne ONZ, sekretarz generalny ONZ, powstanie berlińskie, cztery D: denazyfikacja, demilitaryzacja, dekartelizacja, demokratyzacja</li> <li>• zna daty: podpisania Karty Narodów Zjednoczonych (VI 1945), ogłoszenia planu Marshalla (1947), przemówienia W. Churchilla w Fulton (1946), ogłoszenia doktryny Trumana (1947), blokady Berlina Zachodniego (1948-1949)</li> <li>• przedstawia polityczne skutki II wojny światowej</li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Polska Zjednoczona Partia Robotnicza (PZPR), system monopartyjny, Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL), system centralnego sterowania gospodarką, Państwowe Gospodarstwo Rolne</li> <li>• identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, Bolesława Bieruta – wyjaśnia znaczenie terminów: plan sześcioletni, kolektywizacja, stalinizm, socrealizm</li> <li>• zna daty: powstania PZPR (1948), przyjęcia Konstytucji PRL (1952)</li> <li>• podaje założenia planu sześcioletniego</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Służba Bezpieczeństwa (SB), odwilż październikowa, mała stabilizacja, obchody Tysiąclecia Chrztu Polski</li> <li>• zna daty: śmierci J. Stalina (1953), obchodów Tysiąclecia Chrztu Polski (1966)</li> <li>• identyfikuje postacie: Władysława Gomułki, kardynała Stefana Wyszyńskiego</li> <li>• prezentuje okoliczności dojścia W. Gomułki do władzy</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: poznański Czerwiec, „polska droga do socjalizmu”, Marzec 1968 r., Grudzień 1970 r.</li> <li>• zna daty: wydarzeń poznańskich (VI 1956), polskiego Października (X 1956), wydarzeń marcowych (III 1968), wydarzeń grudniowych na Wybrzeżu (XII 1970)</li> <li>• charakteryzuje okres rządów W. Gomułki, w tym politykę zagraniczną PRL</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: „druga Polska”, propaganda sukcesu</li> <li>• identyfikuje postać Edwarda Gierka</li> <li>• przedstawia przemiany w życiu codziennym Polaków za rządów E. Gierka</li> <li>• wymienia cechy charakterystyczne rządów E. Gierka</li> <li>• opisuje życie codzienne w czasach PRL</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu Komitet Obrony Robotników (KOR)</li> <li>• identyfikuje postacie: Jana Pawła II, Jacka Kuronia</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu Czerwiec 1976 r.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia genezę blokady Berlina Zachodniego</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego ludzie uciekali do Berlina Zachodniego</li> <li>• omawia okoliczności upadku muru berlińskiego</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu Checkpoint Charlie</li> <li>• zna datę wydarzeń przy Checkpoint Charlie (1961)</li> <li>• identyfikuje postacie: Johna Fitzgeralda Kennedy’ego, Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa</li> <li>• opisuje, jak budowano mur berliński</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu Rada Wzajemnej Pomocy Gospodarczej (RWPG)</li> <li>• wyjaśnia znaczenie śmierci Stalina dla przemian w ZSRS i krajach demokracji ludowej</li> <li>• omawia okoliczności powstania i znaczenie Układu Warszawskiego</li> <li>• zna daty: powstania RWPG (1949), powstania Układu Warszawskiego (1955), XX Zjazdu KPZR (1956)</li> <li>• identyfikuje postać Imre Nagya</li> <li>• przedstawia najważniejsze tezy referatu N. Chruszczowa na XX Zjeździe KPZR i konsekwencje wygłoszenia tego przemówienia</li> <li>• wymienia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1956 r.</li> <li>• przedstawia przebieg powstania węgierskiego z 1956 r.</li> <li>• omawia sposoby realizacji i skutki Wielkiego Skoku w Chinach</li> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób przebiegała rewolucja kulturalna w Chinach</li> <li>• zna datę powstania Chińskiej Republiki Ludowej (1949)</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: czerwona książeczka, neokolonializm</li> <li>• przedstawia przyczyny i skutki wojny domowej w Chinach po II wojnie światowej</li> <li>• opisuje komunistyczne reżimy w Chinach szczególnie uwzględniając stosunek władzy do jednostki</li> <li>• opisuje skutki polityki gospodarczej i kulturalnej Mao Zedonga</li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• zna daty: wydarzeń czerwcowych (1976), powstania KOR (1976), wyboru Karola Wojtyły na papieża (16 X 1978), pierwszej pielgrzymki Jana Pawła II do Polski (1979)</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: strajk okupacyjny, 21 postulatów „Solidarności”, NSZZ „Solidarność”</li> <li>• zna datę strajków sierpniowych (VIII 1980), porozumień sierpniowych z Gdańska (31 VIII 1980)</li> <li>• identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: wydarzenia sierpniowe, porozumienia sierpniowe</li> <li>• przedstawia przyczyny i skutki strajków sierpniowych w 1980 r.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: stan wojenny, Wojskowa Rada Ocalenia Narodowego (WRON), internowanie</li> <li>• zna datę wprowadzenia stanu wojennego (13 XII 1981)</li> <li>• identyfikuje postacie: Wojciecha Jaruzelskiego, Lecha Wałęsy, Jerzego Popiełuszki</li> <li>• przedstawia okoliczności wprowadzenia stanu wojennego w Polsce</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu Pomarańczowa Alternatywa</li> <li>• zna daty: szczytu aktywności ulicznej Pomarańczowej Alternatywy (1987–1988), końca działalności Pomarańczowej Alternatywy (1990)</li> <li>• identyfikuje postać Waldemara Fydrycha</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu Jesień Ludów</li> <li>• identyfikuje postacie: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa, Václava Havla – wyjaśnia znaczenie terminów: aksamitna rewolucja, pierestrojka, głośność</li> <li>• zna daty: obalenia komunizmu w europejskich państwach bloku wschodniego (1989–1990), zjednoczenia Niemiec (1990), rozpadu ZSRS (1991)</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: obrady Okrągłego Stołu, wybory czerwcowe</li> <li>• zna daty: obrad Okrągłego Stołu (II–IV 1989), wyborów czerwcowych (4 VI 1989)</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• podaje przyczyny konfliktu indyjsko-pakistańskiego</li> <li>• przedstawia skutki rozpadu brytyjskiego imperium kolonialnego w Indiach</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu „Pustynna burza”</li> <li>• wymienia przyczyny konfliktów izraelsko-arabskich</li> <li>• przedstawia okoliczności, w jakich powstało państwo Izrael</li> <li>• zna datę wojny o niepodległość Izraela (1948–1949)</li> <li>• identyfikuje postać Saddama Husajna</li> <li>• omawia proces powstawania państwa Izrael i jego funkcjonowanie w pierwszych latach niepodległości</li> <li>• opisuje charakter konfliktu bliskowschodniego</li> <li>• omawia konflikt w rejonie Zatoki Perskiej</li> <li>• przedstawia przyczyny i skutki rewolucji islamskiej w Iranie</li> <li>• zna daty: umieszczenia pierwszego sztucznego satelity w kosmosie (1957), lądowania na Księżycu (1969)</li> <li>• omawia przyczyny i skutki Praskiej Wiosny – identyfikuje postacie: Dwighta Eisenhowera, Jurija Gagarina, Neila Armstronga, Aleksandra Dubčeka</li> <li>• omawia główne założenia polityki zagranicznej ZSRS i USA w latach 60. i 70. XX w.</li> <li>• wyjaśnia okoliczności interwencji sił Układu Warszawskiego w Czechosłowacji</li> <li>• zna daty: ogłoszenia planu Schumana (1950), podpisania układu w Schengen (1985)</li> <li>• identyfikuje postacie: Konrada Adenauera, Alcida de Gasperiiego</li> <li>• wskazuje na mapie państwa założycielskie EWG oraz państwa należące do UE</li> <li>• wymienia zjawiska, które wpłynęły na umocnienie się demokracji w Europie Zachodniej po II wojnie światowej</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: plan Schumana, Komisja Europejska, Parlament Europejski, Rada Europejska, Beneluks, unia celna</li> <li>• przedstawia etapy tworzenia Unii Europejskiej</li> </ul> |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"> <li>• identyfikuje postacie: Lecha Wałęsy, Wojciecha Jaruzelskiego, Tadeusza Mazowieckiego – wyjaśnia znaczenie terminów: Obywatelski Klub Parlamentarny (OKP), sejm kontraktowy</li> <li>• zna datę powołania rządu T. Mazowieckiego (1989)</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu terroryzm</li> <li>• zna datę zamachu na szkołę w Biesłanie (2004) – wyjaśnia przyczyny narodzin terroryzmu czeczeńskiego</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: hiperinflacja, gospodarka wolnorynkowa, prywatyzacja, bezrobocie</li> <li>• identyfikuje postacie: Tadeusza Mazowieckiego, Lecha Wałęsy, Leszka Balcerowicza, Jacka Kuronia, Aleksandra Kwaśniewskiego, Lecha Kaczyńskiego – wyjaśnia znaczenie terminów: plan Balcerowicza, pluralizm polityczny</li> <li>• zna daty: wdrożenia planu Balcerowicza (1990), wyboru L. Wałęsy na prezydenta (XII 1990), pierwszych w pełni demokratycznych wyborów do parlamentu (1991), wyboru A. Kwaśniewskiego na prezydenta (1995), uchwalenia Konstytucji RP (1997), wyboru L. Kaczyńskiego na prezydenta (2005)</li> <li>• wymienia reformy przeprowadzone w 1999 r.</li> <li>• wymienia najistotniejsze przemiany ustrojowe i ekonomiczne III Rzeczypospolitej</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: NATO, referendum akcesyjne, Unia Europejska</li> <li>• zna daty: przyjęcia Polski do NATO (1999), wejścia Polski do UE (2004)</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu referendum akcesyjne</li> <li>• przedstawia przyczyny i skutki przystąpienia Polski do NATO i UE</li> <li>• omawia konsekwencje członkostwa Polski w NATO</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia, w jaki sposób doszło do demokratycznych przemian w krajach Europy Zachodniej i Południowej</li> <li>• zna datę buntów studenckich we Francji (1968)</li> <li>• przedstawia przyczyny przemian społecznych i kulturowych w drugiej połowie XX w.</li> <li>• omawia cechy charakterystyczne rewolucji obyczajowej i jej skutki</li> <li>• przedstawia cele buntów studenckich w krajach zachodnich w latach 60.</li> <li>• wymienia hasła ruchów kontestatorskich</li> <li>• wyjaśnia, na czym polegała walka z segregacją rasową w USA</li> <li>• wymienia skutki obrad soboru watykańskiego II</li> <li>• prezentuje poglądy ruchów walczących o prawa kobiet w XX w.</li> <li>• omawia przyczyny, przejawy i skutki buntów studenckich</li> <li>• opisuje walkę o równouprawnienie rasowe</li> <li>• wymienia przykłady zespołów rockowych, które miały wpływ na kształtowanie się kultury młodzieżowej lat 60. i 70.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Urząd Bezpieczeństwa (UB), cenzura przewencyjna, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” (WiN), bitwa o handel</li> <li>• identyfikuje postać Józefa Franczaka „Lalusia”</li> <li>• przedstawia przyczyny i skutki migracji ludności na ziemiach polskich po II wojnie światowej</li> <li>• opisuje metody, dzięki którym komuniści zdobyli władzę w Polsce</li> <li>• charakteryzuje międzynarodowe uwarunkowania ukształtowania polskiej granicy państwowej po II wojnie światowej</li> <li>• przedstawia okoliczności i skutki przeprowadzenia referendum ludowego</li> <li>• przedstawia realia funkcjonowania podziemia niepodległościowego</li> <li>• przedstawia etapy przejmowania władzy w Polsce przez komunistów</li> <li>• przytacza metody terroru stosowane przez komunistów</li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia przyczyny napływu osadników na Ziemię Odzyskaną</li> <li>• przedstawia postawy Polaków, którzy znaleźli się na Ziemiach Odzyskanych</li> <li>• wyjaśnia, jak propaganda komunistyczna propagowała ideę Ziemi Odzyskanych</li> <li>• wyjaśnia, jak władze polskie traktowały Niemców zamieszkujących Ziemię Odzyskaną</li> <li>• przedstawia rolę Kościoła katolickiego w integracji Ziemi Odzyskanych z Polską</li> <li>• wymienia przykłady filmów o losach Ziemi Odzyskanych i ich mieszkańcach</li> <li>• zna datę planu sześcioletniego (1950–1955)</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: „wyciąg pracy”, przodownik pracy, kułak</li> <li>• podaje główne cechy ustroju politycznego Polski w okresie stalinowskim</li> <li>• wskazuje cechy charakterystyczne socrealizmu w kulturze polskiej</li> <li>• przedstawia okoliczności powstania PZPR</li> <li>• przedstawia konsekwencje społeczne i ekonomiczne planu sześcioletniego</li> <li>• omawia cele propagandy komunistycznej w czasach stalinizmu</li> <li>• przedstawia założenia Konstytucji PRL z 1952 r.</li> <li>• opisuje system represji władz komunistycznych wobec Kościoła</li> <li>• wyjaśnia przyczyny i skutki oraz opisuje przebieg wydarzeń poznańskiego Czerwca i polskiego Października w 1956 r.</li> <li>• omawia przejawy odwilży październikowej w Polsce</li> <li>• przedstawia przebieg obchodów milenijnych</li> <li>• zna datę wystosowania listu episkopatu polskiego do episkopatu niemieckiego (1965)</li> <li>• identyfikuje postać Romka Strzałkowskiego</li> <li>• omawia proces odwilży</li> <li>• charakteryzuje przyczyny i narastanie konfliktu władz z Kościołem katolickim</li> <li>• wyjaśnia przyczyny i skutki kampanii antysemitkiej w Polsce w 1968 r.</li> </ul> |
|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: List 34, Zmotoryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej (ZOMO)</li> <li>• wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń z Marca 1968 r. i Grudnia 1970 r.</li> <li>• zna datę nowelizacji Konstytucji PRL (1976)</li> <li>• omawia wpływ zagranicznych kredytów na rozwój przemysłu ciężkiego i górnictwa</li> <li>• wyjaśnia, na czym polegała propaganda sukcesu w czasie rządów E. Gierka</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: ukryte bezrobocie, kino moralnego niepokoju</li> <li>• identyfikuje postacie: Andrzeja Wajdy, Krzysztofa Zanussiego, Kazimierza Górskiego, Huberta Wagnera</li> <li>• wyjaśnia, dlaczego polityka gospodarcza E. Gierka nie przyniosła spodziewanych rezultatów</li> <li>• przedstawia okoliczności i skutki nowelizacji konstytucji w 1976 r.</li> <li>• przedstawia wpływ kina moralnego niepokoju na kształtowanie postaw Polaków</li> <li>• opisuje genezę, przebieg i skutki wydarzeń czerwcowych w 1976 r.</li> <li>• określa cele i opisuje działalność KOR-u</li> <li>• wyjaśnia wpływ wyboru Karola Wojtyły na papieża na sytuację w Polsce</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: drugi obieg, Wolne Związki Zawodowe (WZZ)</li> <li>• identyfikuje postacie: Stanisława Pyjasa, Jana Józefa Lipskiego, Antoniego Macierewicza, Zbigniewa i Zofii Romaszewskich, Leszka Moczulskiego</li> <li>• przedstawia okoliczności narodzin opozycji demokratycznej w Polsce</li> <li>• charakteryzuje rozwój organizacji opozycyjnych w latach 70. XX w.</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Międzyzakładowy Komitet Strajkowy (MKS), karnawał „Solidarności”</li> <li>• omawia przebieg wydarzeń sierpniowych</li> <li>• zna daty: powstania NSZZ „Solidarność” (IX 1980), zamachu na Jana Pawła II (V 1981)</li> <li>• identyfikuje postacie: Bogdana Borusewicza, Andrzeja Gwiazdy, Mehmeta Alego Ağcy</li> </ul> |
|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia działalność NSZZ „Solidarność” w okresie tzw. karnawału „Solidarności”</li> <li>• przedstawia reakcję ZSRS na wydarzenia w Polsce w 1980 r.</li> <li>• charakteryzuje przebieg stanu wojennego w Polsce – zna daty: pacyfikacji kopalni „Wujek” (XII 1981), zamordowania ks. J. Popiełuszki (1984)</li> <li>• przedstawia reakcję świata na sytuację w Polsce w okresie stanu wojennego, w tym przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie</li> <li>• charakteryzuje sytuację PRL po zniesieniu stanu wojennego</li> <li>• przedstawia reakcję społeczeństwa na stan wojenny</li> <li>• wskazuje wydarzenia, które doprowadziły do upadku komunizmu w Polsce</li> <li>• wyjaśnia, jakie idee przyświecały Pomarańczowej Alternatywie</li> <li>• wymienia przykłady akcji Pomarańczowej Alternatywy – identyfikuje postać Krzysztofa Skiby</li> <li>• zna daty pierwszych akcji ulicznych Pomarańczowej Alternatywy (1981)</li> <li>• przedstawia okoliczności powstania Pomarańczowej Alternatywy</li> <li>• wyjaśnia, jak władze reagowały na akcje Pomarańczowej Alternatywy</li> <li>• omawia działalność Pomarańczowej Alternatywy po Okrągłym Stole</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu pucz Janajewa</li> <li>• identyfikuje postacie: Borysa Jelcyna, Giennadija Janajewa</li> <li>• przedstawia przejawy kryzysu ZSRS w latach 80. XX w.</li> <li>• wyjaśnia okoliczności rozpadu ZSRS</li> <li>• na daty: interwencji zbrojnej ZSRS w Afganistanie (1979–1989), przejęcia władzy przez Gorbaczowa (1985), puczu Janajewa (1991), rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego (1991), rozwiązania ZSRS (XII 1991)</li> <li>• charakteryzuje politykę R. Reagana i jej wpływ na zmianę sytuacji międzynarodowej</li> <li>• charakteryzuje wydarzenia Jesieni Ludów w państwach bloku wschodniego</li> </ul> |
|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia proces rozpadu ZSRS, uwzględniając powstanie niepodległych państw w Europie</li> <li>• wyjaśnia, jakie były przyczyny rozwiązania RWPG i Układu Warszawskiego</li> <li>• podaje postanowienia i skutki obrad Okrągłego Stołu</li> <li>• przedstawia następstwa wyborów czerwcowych</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: „gruba linia”/„gruba kreska”, ustalenia z Magdaleny</li> <li>• zna daty: wyboru W. Jaruzelskiego na prezydenta (VII 1989)</li> <li>• identyfikuje postacie: Czesława Kiszczaka, Leszka Balcerowicza, Bronisława Geremka, Krzysztofa Skubiszewskiego</li> <li>• omawia okoliczności zwołania Okrągłego Stołu</li> <li>• przedstawia reformy rządu T. Mazowieckiego</li> <li>• wymienia przykłady zamachów terrorystycznych organizowanych przez bojowników czeczeńskich</li> <li>• zna daty: pierwszego ataku terrorystycznego w Rosji przeprowadzonego przez bojowników czeczeńskich (1995), zamachu w teatrze na Dubrowce (2002)</li> <li>• identyfikuje postać Szamila Basajewa</li> <li>• omawia przebieg i skutki zamachu na szpital w Budionnowsku</li> <li>• opisuje przebieg zamachu na teatr na Dubrowce</li> <li>• przedstawia przyczyny, przebieg i skutki zamachu na szkołę w Biesłanie</li> <li>• opisuje działania władz rosyjskich skierowane przeciwko terrorystom czeczeńskim</li> <li>• omawia założenia, realizację i skutki gospodarcze planu Balcerowicza</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminu „wojna na górze”</li> <li>• zna daty: rozwiązania PZPR (1990), uchwalenia małej konstytucji (X 1992), reformy administracyjnej (1999)</li> <li>• identyfikuje postacie: Jana Olszewskiego, Jarosława Kaczyńskiego, Ryszarda Kaczorowskiego</li> </ul> |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• omawia koszty społeczne reform gospodarczych</li> <li>• charakteryzuje scenę polityczną pierwszych lat demokratycznej Polski</li> <li>• przedstawia proces budowania podstaw prawnych III Rzeczypospolitej</li> <li>• wyjaśnia przyczyny rozpadu obozu solidarnościowego</li> <li>• wymienia i omawia etapy integracji Polski z UE</li> <li>• przedstawia postawy Polaków wobec problemu integracji Polski z UE</li> <li>• wyjaśnia znaczenie terminów: Trójkąt Weimarski, Grupa Wyszehradzka</li> <li>• zna daty: wyjścia ostatnich wojsk rosyjskich z Polski (1993), obecności polskich żołnierzy na wojnach w Afganistanie (od 2002) i Iraku (2003–2008)</li> <li>• określa główne kierunki polskiej polityki zagranicznej</li> <li>• wymienia i omawia etapy polskiej akcesji do NATO</li> </ul> |
|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|